

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

**Společné zdanění manželů a jeho vliv na
výši základu daně z příjmů FO**
Diplomová práce

Autor: Petr Minář

Vedoucí práce: Ing. Marta Šulcová - Seidlová

© 2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Petr Minář

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Hradec

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Společné zdanění manželů a jeho vliv na základ
daně z příjmů FO**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Legislativní rámec společného zdanění manželů v zákoně o daních z příjmů
5. Podmínky uplatnění společného zdanění manželů
6. Optimalizace základu daně z příjmů při použití společného zdanění manželů a spolupráce osob
7. Případové studie u podnikajících a spolupracujících osob
8. Závěr
9. Seznam literatury
10. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 50 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

- Děrgel, M.: Přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2005. Praha : Aspi, 2006
Šulcová-Seidlová, M.: Daňová soustava. Praha : Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2004. ISBN 80-213-1204-1
Vančurová, A.: Daňový systém ČR : cvičebnice. Díl 1, Základní prvky daňové techniky. Praha: VOX 2005
Vančurová, A.: Daňový systém ČR : cvičebnice. Díl 3, Daň z příjmů fyzických osob. Praha: VOX, 2006
Vančurová, A.: Daňový systém ČR 2006 aneb učebnice daňového práva. Praha: VOX 2006
Vybíral, V.: Zdaňování příjmů fyzických osob 2006 : prakticky průvodce. Praha : Grada, 2006

Sdělení MF ČR ze dne 21.2.2006 ke společnému zdanění manželů
Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, ve znění p.p.
Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění p.p.

Odborná periodika:
Bulletin Komory daňových poradců
Daně a právo v praxi
Daňová a hospodářská kartotéka
Hospodářské noviny

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Marta Šulcová-Seidlová**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2008

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 18.12.2006

Evidováno děkanátem PEF pod č.j.: KOF-287-06D

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci zpracoval samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a uvedl v ní veškeré použité zdroje.

Ve Dvoře Králové nad Labem,
dne 21. listopadu 2008

Petr Minář

Poděkování

Děkuji paní Ing. Martě Šulcové – Seidlové za vedení mé diplomové práce a za cenné rady při jejím zpracování.

Ve Dvoře Králové nad Labem
dne 21. listopadu 2008

Petr Minář

**Společné zdanění manželů a jeho vliv na
základ daně z příjmů FO**

**Common taxation of husband and his
influence over base from revenue of
physical persons**

Souhrn

Práce se zabývá problematikou společného zdanění manželů, které bylo uplatňováno při zdaňování fyzických osob ve zdaňovacích obdobích let 2005, 2006 a 2007. Autor charakterizuje principy společného zdanění manželů, analyzuje zákonné podmínky pro použití společného zdanění manželů poplatníky daně z příjmů fyzických osob. Dále ve své práci analyzuje jednotlivé aspekty použití principu společného zdanění a srovnává jej s možností rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby. V práci je uvedeno několik případových studií, které porovnávají výhodnost použití společného zdanění manželů a porovnávají výhodnost či nevýhodnost použití společného zdanění manželů a rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby. V práci je uvedeno průběžné znění § 13a zákona o daních z příjmů, který ve zdaňovacích obdobích 2005, 2006 a 2007 upravoval společné zdanění manželů.

Klíčová slova:

- daň z příjmů fyzických osob
- společné zdanění manželů
- daňová soustava České republiky
- optimalizace základu daně fyzických osob

Summary

The thesis deals with the married couple common taxation issue, exercised within the natural person income taxation in the fiscal year 2005, 2006 and 2007. The author features the principle of the married couple common taxation, analyses the statutory requirements for the application of the married couple common taxation by income tax payers. Furthermore he analyses the individual aspects of common taxation and compares them with the chance to divide receipts and expenditures among cooperative individuals. There are a few studies brought out in this thesis, comparing the convenience of the married couple common taxation and considering the advantages and disadvantages of the receipts and expenditures allocation among cooperative individuals. The status at large of §13a law of income tax, governing the married couple common taxation in the fiscal year 2005, 2006 and 2007, is attached.

Key words

- natural person income tax
- married couple common taxation
- legislative package in the Czech Republic
- natural person tax base optimization

Obsah

1.	Úvod	10
2.	Cíl a metodika práce	12
3.	Literární rešerše	13
4.	Legislativní rámec společného zdanění manželů	20
	4.1. Příloha č. 5 daňového přiznání	21
	4.2. Důsledky zavedení společného zdanění manželů	23
5.	Podmínky uplatnění společného zdanění manželů	26
	5.1. Paragraf 13a zákona o daních z příjmů	26
	5.2. Další informační zdroje a sdělení ke společnému zdanění manželů	29
	5.3. Konkrétní podmínky aplikace společného zdanění	30
	5.3.1. Základní podmínky aplikace	30
	5.3.2. Případy, kdy nejde společné zdanění uplatnit	33
	5.3.3. Uplatnění u daňových nerezidentů	34
	5.3.4. Příjmy ze zahraničí ve společném zdanění	35
	5.3.5. Daňová ztráta	36
	5.3.6. Výpočet společného základu daně	36
	5.3.7. Podání přiznání a placení daně	40
	5.3.8. Zálohy na daň z příjmů	42
6.	Optimalizace základu daně z příjmů při využití společného zdanění manželů a spolupráce osob	43
	6.1. Registrační povinnost	43
	6.2. Negativní důsledky při využití institutu spolupracující osoby	47
	6.3. Srovnání využití optimalizace společným zdaněním manželů a spolupráce osob	49
7.	Případové studie u podnikajících a spolupracujících osob	52
8.	Závěr	59
	Seznam literatury	61
	Přílohy	63

1. Úvod

V předložené diplomové práci charakterizují jeden ze způsobů daňové optimalizace daně z příjmů fyzických osob – metodu společného zdanění manželů. I když využití společného zdanění manželů bylo možné pouze za zdaňovací období let 2005 až 2007, je tento princip daňové optimalizace využitelný kdykoliv v budoucnu, pokud dojde k zavedení progresivní sazby daně z příjmů tak, jak tomu bylo do 31. 12. 2007. V práci srovnávám tento způsob optimalizace základu daně s možností rozdělovat příjmy výdaje na spolupracující osoby podle § 13 zákona o daních z příjmů a toto je v současné době (zdaňovací období roku 2008) jediným způsobem, jak lze optimalizovat základ daně fyzických osob za daných legislativních podmínek.

Metoda společného zdanění byla do naší daňové soustavy, konkrétně do zákona č. 586/1992 Sb. začleněna poprvé pro zdaňovací období roku 2005. Zavedení této možnosti zdaňování rodinných příjmů bylo hojně daňovými poplatníky využíváno, ve zdaňovacím období roku 2005 došlo k 33 % nárůstu podávaných daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob, zároveň došlo ke snížení fiskálních příjmů inkasa daně z příjmů fyzických osob ve výši – 8 729 mil. Kč a zároveň k adekvátnímu výpadku příjmů municipalit, kdy se daň z příjmů fyzických osob významně podílela a podílí na naplňování příjmové části místních rozpočtů.

Přijatý model společného zdanění manželů na rozdíl od jiných evropských států není pouze prosté společné zdanění příjmů domácnosti, ale naše legislativa včlenila do příslušných zákonných ustanovení několik omezujících podmínek, a to především podmínku společné domácnosti a podmínku nezaopatřeného dítěte v této domácnosti. Přes některé výkladové nejasnosti reagovalo Ministerstvo financí na problémy, které vznikly ve věci výkladu jednotlivých ustanovení, a za dobu existence příslušných ustanovení došlo ke dvěma zpřesňujícím úpravám, vždy ve prospěch poplatníků.

Problematice společného zdanění se věnovala od počátku i odborná periodika a veřejná média. Veřejná média nevytvářela vždy úplně přesný obraz podmínek uplatnění společného zdanění a především v období těsně před podáváním daňových přiznání některé protichůdné informace způsobovaly problémy při správě daní v práci správců daně. Dále se v práci věnuji možnosti optimalizace základu daně z příjmů fyzických osob formou rozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osobu. V závěrečné části práce je modelová studie uplatnění metody společného zdanění a rozdělení příjmů, uplatnění metody rozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osobu a pro ilustraci je vypočítána daň v případě, že žádná optimalizační metoda nebyla použita.

2. Cíl a metodika práce

V diplomové práci budu charakterizovat efekt společného zdanění manželů a vliv této metody optimalizace daňové povinnosti na základ daně z příjmů fyzických osob, její dopad na poplatníky daně z příjmů fyzických osob, na vývoj počtu podávaných přiznání k této dani, na vývoj inkasa daně z příjmů fyzických osob a následně i nepřímo na rozpočty obcí a měst. Cílem práce bude analýza zákonných norem, konkrétně zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., kde je v § 13a upraven institut společného zdanění manželů a dalších legislativních dokumentů a analýza a charakteristika reakcí odborné veřejnosti na problémy vzniklé při praktické aplikaci společného zdanění v praxi. V období platnosti příslušných ustanovení zákona docházelo k doplnění a rozšíření jednotlivých ustanovení, proto se ve své práci budu zabývat i těmito aspekty (legislativní a výkladové zpřesňování ustanovení pro posílení právní jistoty poplatníků). Dalším cílem bude zhodnocení přínosu této metody daňové optimalizace pro běžné poplatníky, ale i pro pracovníky správce daně a také zhodnocení celkového dopadu na fiskální systém ČR. Neméně důležitým bude cíl porovnat jedinou legální možnost daňového splittingu před zavedením společného zdanění manželů a to metodu rozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osoby tak, jak je upraveno v § 13 zákona o daních z příjmů. Při zpracování diplomové práce budu jako základní metodu používat kritickou analýzu písemných dokumentů, především zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů ve znění p. p., a dalších oficiálních materiálů Ministerstva financí ČR (např. Sdělení MF ČR ke společnému zdanění manželů, výkladů na internetových stránkách MF ČR apod.) V následné fázi budu pracovat s odbornou literaturou, především s literaturou zabývající se daní z příjmů fyzických osob, literaturou zaměřenou na optimalizaci základu daně anebo přímo společné zdanění manželů. Následovat bude syntetická fáze mé práce, kdy k jednotlivým ustanovením a problematickým bodům budu navrhopvat na základě podrobného studia odborné literatury strategie řešení a podle odborných názorů z daňové praxe budu koncipovat souhrny názorů na jednotlivé problematické či klíčové momenty společného zdanění manželů.

3. Literární rešerše

Daňový systém České republiky zpracovává komplexně ve své několikadílné publikaci např. Vančurová¹. Tato publikace charakterizuje daňovou soustavu České republiky, proces správy daní a podrobně se věnuje jednotlivým daním. Předností této publikace je její každoroční aktualizace, kdy na začátku každého dílu je autorkou a jejím autorským kolektivem vyznačeno, k jakým změnám od posledního vydání došlo.

Základní právní normou upravující zdaňování příjmů v ČR je zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Protože zákon sám obsahoval jen stroze vyjádřený princip a podmínky společného zdanění manželů, byl pro právní jistotu poplatníků vydán Ministerstvem financí ČR pokyn řady D, aktuální pokyn upravující problematiku dně z příjmů je Pokyn D-300, a Sdělení k pokynu D-300.

Pokud má poplatník příjmy, které jsou předmětem daně podle § 3 zákona a nejsou podle § 4 (ev. § 6 a 10) od daně z příjmů osvobozeny, tak tyto příjmy budou zdaňovány. Aby však mohlo dojít k jejich zdanění, tak je nezbytné znát, co tvoří základ daně.

Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, za které se pro účely daně z příjmů fyzických osob považuje kalendářní rok, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až 10 není stanoveno jinak.

Zdaňovacím obdobím fyzických osob je výlučně kalendářní rok, a to i v případě vykazování dílčího základu daně podle § 7 odst. 14 ZDP, kdy se bude vycházet z účtování v hospodářském roce.

---

¹ VANČUROVÁ, A. a kol.: *Daňový systém ČR*. Díl 1 Základní prvky daňové techniky. Veřejné příjmy v České republice. Správa daní. Praha: VOX, 2005. ISBN 80-86324-50-8.

Dále je v tomto ustanovení obsaženo základní pravidlo pro vymezení základu daně fyzických osob, kdy základem daně je:

- částka rozdílu mezi příjmy plynoucími v kalendářním roce a výdaji prokazatelně vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud u ustanovení, týkajících se jednotlivých typů příjmů (§6 až 10) není základ daně vymezen jinak, jak tomu u příslušných ustanovení často je.

Na rozdíl od obecného pravidla pro stanovení základu daně v § 5 odst. 1 ZDP je v § 7 stanoven specifický způsob zjištění základu daně u poplatníků, kteří nebudou uplatňovat výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu, společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti, či autorů za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize nepřesahující v kalendářním měsíci v úhrnu 3000 Kč od téhož plátce.

Specificky se také postupuje v případě daně stanovené paušální částkou podle § 7a a v případě, že poplatník uplatní jako účetní období hospodářský rok.

Jestliže poplatníkovi plyne ve zdaňovacím období jenom jeden druh příjmů podle § 6 až 10 ZDP, tak základ daně zjištěný v rámci ustanovení příslušného druhu příjmu je zároveň i jeho základem daně.

Plynou-li však poplatníkovi ve zdaňovacím období souběžně dva nebo více druhů příjmů uvedených v § 6 až 10, tak nejdříve zjistí základ daně v rámci ustanovení příslušného druhu příjmů a takový základ daně se nazývá dílčím základem daně. Základem daně potom bude součet dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů s použitím § 5 odst. 1) ZDP.

Nejvíce příjmů osvobozených od daně je uvedeno v § 4. Další významná skupina osvobozených příjmů je uvedena pro zaměstnance v § 6 odst. 9 ZDP. Které příjmy podle § 10 jsou osvobozeny od daně je uvedeno v § 10 odst. 3 ZDP (příjmy z příležitostných činností, příležitostného pronájmu movitých věcí a další). Protože jde o příjmy osvobozené, tak se logicky do základu daně nezahrnují.

Problematikou zdaňování příjmů fyzických osob se věnují každoročně po přijetí novel zákona o dani z příjmů např. Pelech², Děrgel³ nebo Sedláková⁴. Problematice zdanění příjmů, tj. zdanění příjmů fyzických i právnických osob komplexně zpracovává ve svých publikacích Vančurová⁵, např. ve 3. dílu své publikace Daňový systém v ČR, díl 3. Daň z příjmů fyzických osob. Zde se autorka věnuje systému stanovení základu daně z příjmů fyzických osob, nezdanitelným částkám, slevám na dani z příjmů fyzických osob a také rozsáhle charakterizuje proces podání daňového přiznání, placení daní a použití tiskopisů MF ČR v průběhu vyměřovacího řízení.

V souvislosti s postupným snižováním progresivní sazby daně z příjmů fyzických osob se v posledních desetiletích více a více prosazuje zdanění jednotlivců, byť s určitými modifikacemi. Česká republika v tomto směru jde od roku 2005 proti hlavnímu proudu. Stávající koncepce možnosti společného zdanění manželských párů pouze pod podmínkou, že s nimi v domácnosti žije alespoň jedno vyživované dítě, má řadu nedostatků, jejichž část se postupně odstraňuje. Aby se zvýšila efektivita výběru daně, je především nutno zavést společná daňová přiznání pro ty, kteří se rozhodli využít společného zdanění. Dále by bylo vhodné odstranit některé prvky daňové nespravedlnosti (zamezení společného zdanění u manželských párů, ve kterých alespoň jeden z partnerů má příjmy z podnikání, resp. vztahuje se na něj povinnost uplatnění minimálního základu daně atd.). Kromě toho je nevhodné při společném zdanění zachovat současně výhodu (slevu na dani nebo odpočet od

---

² PELECH, P.: *Daně z příjmů s komentářem k 1. 4. 2006*. Olomouc: ANAG, 2006. ISBN 80-7263-341-4.

³ DĚRGEL, M.: *Přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2005*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 978-80-7357-234-1

⁴ SEDLÁKOVÁ, E.: *Komentované znění zákona o daních z příjmů s účinností od 1. 1. 2006*. Praha: VOX, 2006. ISBN 80-86324-59-1.

⁵ VANČUROVÁ, A. a kol.: *Daňový systém ČR. Díl 3. Daň z příjmů fyzických osob*. Praha: VOX, 2005. ISBN 80-86324-52-4.

základu daně) pro nevýdělečně činného manžela. Jde o kumulaci podpory, která je již dostatečně zvýrazněna společným zdaněním. Z hlediska rovných příležitostí je současný postup nevyhovující, protože jednoznačně preferuje rodiny jen s jedním výdělečně činným a ve své podstatě znevýhodňuje rodiny s dětmi se dvěma příjmy, které mají zpravidla vyšší výdaje na péči o děti i vedení domácnosti.

Zájem na zachování společného zdanění, případně na jeho rozšíření, je odvislý od uplatněné nominální daňové sazby. Čím méně je sazba progresivní, tím více se společné zdanění jeví jako zbytečná komplikace... charakterizoval v roce 2006 interní materiál Ministerstva financí nazvaný Zdanění příjmů a majetku v České republice [dostupný on line z www.mfcr.cz]

Zákon o dani z příjmů od roku 2005 obsahuje nové ustanovení, které značně posílilo rodinné rozpočty. Daňová úspora je výrazná u rodin s velkým rozdílem příjmů a výdajů a s více dětmi. Ale ani u rodin, kdy manželé nemají tak rozdílné příjmy anebo manželka nemá žádné příjmy, nemusí znamenat společné zdanění manželů jen administrativní náročnou činnost při podávání daňového přiznání a dokládání různých potvrzení, ale i v těchto případech přineslo společné zdanění rodině finanční profit.

V § 13 zákona v příslušných obdobích se uvádí ...manželé mohou uplatnit výpočet daně ze společného základu daně, nazývaný často společné zdanění. Nutnou podmínkou je, aby manželé vyživovali ve společné domácnosti kdykoliv v průběhu zdaňovacího období alespoň jedno dítě, může jít např. o týden, měsíc, půl roku apod. Společné zdanění mohou manželé uplatnit i v případě, že jeden z nich neměl vůbec žádné příjmy, nebo měl příjmy, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozeny, např. manželka na mateřské dovolené, otec pobírající plný invalidní důchod apod. Především v těchto případech je společné zdanění manželů pro rodinu přínosné. Společné zdanění mohou manželé uplatnit i v případě, že v průběhu roku jejich dítě ukončilo studium na střední nebo na vysoké škole (žilo ve společné domácnosti a dítě je tudíž posuzováno jako vyživované dítě) a např. od září příslušného roku má již příjmy podle § 6 zákona (příjmy ze závislé

činnosti), anebo je osobou samostatně výdělečně činnou (příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti). Při použití principu společného zdanění manželů vzniká fiktivní „daňový základ společný pro oba manžele“, kam oba manželé přenesou všechny své příjmy, odečtou od nich vše, co zákon dovoluje a zbytek – upravený základ daně vydělí dvěma.

Společné zdanění manželů lze uplatnit v tom zdaňovacím období, kdy manželé, alespoň v poslední den tohoto zdaňovacího období splní všechny podmínky společného zdanění tedy: jsou manželi, vyživují alespoň jedno dítě žijící s nimi v domácnosti a jsou poplatníky daně podle § 2 zákona. Technika společného zdanění je prakticky uplatňována tak, že základ daně příjmů fyzických osob je pro každého z manželů stanovena ve výši 50 % celkového společného základu daně. Společným základem daně se zde rozumí součet dílčích základů daně podle § 6 zákona a dílčích základů daně podle i §§ 7 až 10 zákona, upravený podle § 5 a § 23 zákona u obou manželů a následně upravený o nezdanitelné části základu daně podle § 15 téhož zákona za oba manžele. Pro účely výpočtu a porovnání výhodnosti nebo nevýhodnosti společného zdanění zavedlo Ministerstvo financí ČR na svých www stránkách aplikaci daňová kalkulačka, kde si poplatníci mohli sami spočítat, zda je jim společné zdanění vyplatí.

Zpočátku, především při zpracování daňových přiznání za zdaňovací období roku 2005 v březnu roku 2006, existovaly v odborném, ale především v běžném tisku názory, že se společné zdanění vyplatí v případě, že rozdíly příjmů mezi manželi jsou výrazné a pokud tyto příjmové rozdíly nejsou tak výrazné, nemá společné zdanění žádný význam. Je pravdou, že čím větší je rozdíl, tím je společné zdanění manželů výhodnější. To však neplatí v případech, kdy oba manželé mají roční základ daně vyšší než 331 200,-- Kč (pro zdaňovací období roku 2007, pozn. autora) Od této částky se daňová sazba již nezvyšuje a přerozdělování příjmů žádné úspory nepřinese.

Dalšími autory, kteří se věnují zdaňování příjmů fyzických osob jsou např. Polák⁶ nebo Šulcová - Seidlová⁷. Oba autoři se věnují ve svých publikacích problematice stanovení základu daně z příjmů fyzických osob, aplikaci nezdanitelných částek ze základu daně, odčitatelných částek a slev.

Společnému zdanění manželů se věnuje již zmiňovaná publikace Vančurové Daňový systém ČR. Díl 1. Základní pojmy daňové techniky. Zde na str. 6 charakterizuje pojem úplné rodinné zdanění a též na str. 6 uvádí pojem společné zdanění. V dílu 3. téže publikace (Daň z příjmů fyzických osob) uvádí na str. 8 pojem společný základ daně.

Společnému zdanění manželů se věnuje ve své publikaci Ambrož⁸. Ve své publikaci charakterizuje obecný princip stanovení základu daně, slevy, sazby daně z příjmů fyzických osob a také konkrétní postup při vyplňování tiskopisu daňového přiznání. Na s. 23 charakterizuje principy společného zdanění manželů, na s. 45 a n. se věnuje optimalizaci základu daně z příjmů fyzických osob. Dalším dílem, kde se Ambrož ve větší míře věnuje společnému zdanění manželů je publikace Daňové přiznání a optimalizace.⁹

Pro potřeby poplatníků daně z příjmů fyzických osob vydalo Ministerstvo financí ČR sdělení ke společnému zdanění manželů¹⁰.

---

⁶ POLÁK, M. – KOPŘIVA, J.: *Daň z příjmů fyzických osob*. Brno: CERM – akademické nakladatelství, 2006. ISBN 80-214-3265-9.

⁷ ŠULCOVÁ – SEIDLOVÁ, M.: *Daňová soustava*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2004. ISBN 80 – 213 – 1204 – 1.

⁸ AMBROŽ, J.: *Společné zdanění manželů*. Praha: KORŠACH, 2007. ISBN 978-80-86296-13-5.

⁹ AMBROŽ, J.: *Daňová přiznání a optimalizace*. Praha: KORŠACH, 2006. ISBN 80-86296-10-5.

¹⁰ Sdělení Ministerstva financí ČR ze dne 21. 2. 2006 ke společnému zdanění manželů.

Řada odborných sdělení byla publikována k problematice společného zdanění manželů v odborném tisku, např. v periodiku Daně a účetnictví, Finanční, účetní a daňový bulletin, Daňový expert, Právní rádce, Zpravodaj pro mzdové účetní a personalisty, Účetnictví, daně a právo v zemědělství. Značnou pozornost věnovala společnému zdanění manželů i periodika jako Hospodářské noviny či Mladá fronta, i když ne vždy zcela relevantními informacemi.

Jedinou současně možnou technikou optimalizace příjmů je po zrušení společného zdanění manželů ke dni 31. 12. 2007 možnost přerozdělovat příjmy a výdaje na spolupracující osoby, přitom tyto spolupracující osoby musí žít s tím, kdo na ně příjmy přerozděluje ve společné domácnosti.

Příjmy dosažené při podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti (§7 odst. 1 písm. a) až c) a odst. 2) provozované za spolupráce druhého z manželů a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení se rozdělují tak, aby podíl připadající na spolupracujícího manžela (manželku) nečinil více než 50%; přitom částka připadající na spolupracujícího manžela (manželku), o kterou příjmy přesahují výdaje, smí činit nejvýše 540 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 45 000 Kč za každý i započatý měsíc této spolupráce. V ostatních případech spolupráce manžela (manželky) a ostatních osob žijících v domácnosti s poplatníkem, popřípadě za spolupráce jen ostatních osob žijících v domácnosti s poplatníkem, se příjmy dosažené při podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti rozdělují na spolupracující osoby tak, aby jejich podíl na společných příjmech a výdajích činil v úhrnu nejvýše 30%; přitom částka připadající v úhrnu na spolupracující osoby, o kterou příjmy přesahují výdaje, smí činit nejvýše 180 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 15 000 Kč za každý i započatý měsíc spolupráce. U spolupracujícího manžela (manželky) a dalších spolupracujících osob musí být přitom výše podílu na společných příjmech a výdajích stejná. Příjmy a výdaje nelze rozdělovat na děti až do ukončení jejich povinné školní docházky a na děti a manžela (manželku), pokud jsou uplatňovány jako osoby vyživované (§15).

4. Legislativní rámec společného zdanění manželů v zákoně o daních z příjmů

Společné zdanění manželů bylo do zákona o daních z příjmů doplněno novelou zákona č. 669/2004 Sb. a bylo ho možno poprvé uplatnit ve zdaňovacím období, které započalo 1. ledna 2005. Jedná se o výpočet daně ze společného základu daně manželů vypočteného podle ustanovení § 13a zákona o daních z příjmů. Základním principem společného zdanění manželů je umožnit manželům, kteří ve společné domácnosti vyživují alespoň jedno dítě, aby mohli stanovit základ daně z příjmů fyzických osob tak, že základ daně bude stanoven ve výši 50 % celkového společného základu daně (součet dílčích základů daně snížený o nezdanitelné části základu daně a o odpočitatelné částky). Takto upravený základ daně uvedou do vlastního daňového přiznání a při výpočtu daně pak postupují každý sám obecným způsobem. Tato opatření byla při zavedení zdůvodňována snížením daňového zatížení zejména těch rodin s dětmi, kde jeden z rodičů nemá zdanitelný příjem, je na mateřské dovolené, nebo má velmi malý příjem např. z důvodu péče o dítě.

Při uplatnění společného zdanění manželů platí ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. Zákon o daních z příjmů se skládá ze šesti částí. V první části zákona je upravena problematika zdaňování příjmů fyzických osob a právě v této části je obsažen § 13a specifikující podmínky společného zdanění manželů a řada dalších ustanovení souvisejících ustanovení. V § 2 je uveden výčet poplatníků daně z příjmů, v § 3 je výčtově uveden předmět daně z příjmů fyzických osob, a ustanovení, které příjmy nepodléhají dani z příjmů fyzických osob. V rozsáhlém § 4 jsou uvedeny příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob, v § 5 je uvedeno ustanovení o základu daně a o daňové ztrátě. Následují paragrafy charakterizující jednotlivé druhy příjmů fyzických osob - § 6 (příjmy ze závislé činnosti), § 7 (příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti), §7a (daň stanovená paušální částkou), § 7b (ustanovení o vedení daňové evidence), § 7c (minimální základ daně), §8 (příjmy z kapitálového majetku), § 9 (příjmy

z pronájmu) a § 10 (ostatní příjmy). Následují paragrafy se společnými ustanoveními k příjmům fyzických osob - § 11 (výpočet příjmů spoluvlastníka), § 12 (výpočet příjmů účastníků sdružení), § 13 (výpočet příjmů spolupracujících osob), § 13a (výpočet daně ze společného základu daně manželů), § 14 (výpočet daně za více zdaňovacích období), § 15 (nezdanitelná část základu daně) a § 16 (sazby daně z příjmů fyzických osob).

Ve druhé části zákona je upraveno zdaňování příjmů právnických osob, v třetí části zákona je upravena problematika společných ustanovení, pro zdanění příjmů fyzických osob je relevantní § 23 (základ daně), § 34 (položky odčitatelné od základu daně), § 35 ba (položky snižující daň), § 35 c (daňová zvýhodnění na vyživované děti), § 35 d, § 38 a (zálohy na daň z příjmů). Ve čtvrté části zákona jsou uvedena ustanovení týkající se vybírání daní z příjmů, jsou zde především ustanovení týkající se povinnosti podat daňové přiznání, vybírání daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a povinnosti plátců daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. V páté části zákona je zmocňující ustanovení, kterým může ministerstvo financí odstranit v určitých případech tvrdost při aplikaci zákona, v šesté části zákona jsou uvedena závěrečná a přechodná ustanovení. Zákon o daních z příjmů je doplněn třemi přílohami. V příloze č. 1 je uvedeno třídění hmotného majetku do odpisových skupin, v příloze č. 2 je uveden postup při přechodu z vedení účetnictví na daňovou evidenci z hlediska daně z příjmů fyzických osob a v příloze č. 3 postup při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví z hlediska daně z příjmů fyzických osob

4.1. Příloha č. 5 daňového přiznání

Pro vyměření daně z příjmů fyzických osob byla pro potřeby uplatnění společného zdanění manželů do tiskopisu daňového přiznání doplněna příloha č. 5. V příloze č. 5 uvádějí poplatníci daně údaje nutné ke správnému výpočtu daně z příjmů fyzických osob při uplatnění společného zdanění manželů. V příloze platné ve zdaňovacím období roku 2005 byly v záhlaví uvedeny údaje o manželce/manželovi a jejich rodné číslo. V oddílu 1 uváděli poplatníci údaje o

příjmech strukturovaných podle §§ 6 – 10 zákona o daních z příjmů a to za sebe i za manželku/manžela. V oddílu 2 uvedli poplatníci součet dílčích základů daně z příjmů dle §§ 6 -10 zákona. Ve 3. oddílu uvedli poplatníci údaje potřebné ke zjištění nároku na uplatnění nezdánitelné části základu daně dle § 15, především údaje o pobírání starobního důchodu. Následují jednotlivé nezdánitelné částky dle odst. 1, písm. a – f zákona, hodnota darů dle odst. 5, hodnota úroků z hypoték a stavebního spoření dle odst. 7 a 8, hodnota penzijního připojištění se státním příspěvkem zaplaceného poplatníkem dle odst. 9, hodnota životního pojištění dle odst. 10 a hodnota zaplacených odborových příspěvků dle odst. 11 § 15 zákona o daních z příjmů. V oddíle 4 je uveden součet nezdánitelných částek manžela a manželky. V oddíle 5 je uveden společný základ daně za oba manžely a v oddíle 6 je uvedena jedna polovina společného základu daně.

Příloha k daňovému přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2006 obsahovala oproti příloze používané v roce 2005 navíc v úvodní části údaje o bydlišti manžela/manželky v době podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob a údaj o místní příslušnosti správce daně manžela/manželky. V oddíle 3. reflektovala příloha č. 5 změnu v uplatňování nezdánitelných částí základů daně z příjmů fyzických osob podle § 15 a počínaje zdaňovacím období jsou zde uváděny za každého z manželů nezdánitelné části základu daně podle § 15 zákona a to hodnotu darů, odečet úroků, penzijní připojištění, životní pojištění a odborové příspěvky zaplacené poplatníkem v zákonném limitu. Ve čtvrtém oddílu přílohy č. 5 uvedli poplatníci úhrn nezdánitelných částí základu daně za oba manžele dohromady. V pátém oddílu přílohy č. 5 uvedli poplatníci společný základ za oba poplatníky snížený o nezdánitelné části základu daně za oba poplatníky. V šestém oddíle přílohy č. 5 uvedli poplatníci polovinu společného základu daně z příjmů fyzických osob sníženou o polovinu nezdánitelných částí základu daně za oba poplatníky a o odčitatelné položky. Ve srovnání s rokem 2005 nedošlo k nárůstu administrativní zátěže poplatníků ve věci společného zdanění manželů, do přílohy č.5 byly doplněny pouze dva údaje usnadňující správu daně (především určení místní příslušnosti

druhého z manželů při převodu přeplatků vzniklých v důsledku společného zdanění manželů.

V posledním zdaňovacím období, v roce 2007, byla příloha č. 5 přiznání k dani z příjmů fyzických osob doplněna pouze o jednu položku a to v oddíle 3, odčitatelné části základu daně v souladu s aktuálně platným zněním zákona, konkrétně § 15 pro zdaňovací období roku 2007. Jednalo se o umožnění odpočtu odčitatelné části dle § 15, odst. 8 zákona a to za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, maximálně však do výše 10 000,-- Kč ročně, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem, anebo pokud nebyly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle § 24 zákona (u poplatníků – osob samostatně výdělečně činných uplatňujících společné zdanění manželů). Celkově je možno konstatovat, že při uplatnění společného zdanění manželů využívali poplatníci ve zdaňovacích obdobích roků 2005, 2006 a 2007 přílohu č. 5, jejíž obsah se měnil jen minimálně. Při správě daně byly ale na poplatníky uplatňující společné zdanění manželů aplikovány všechna relevantní ustanovení zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, především dokazování skutečností uváděných v daňovém přiznání.¹¹

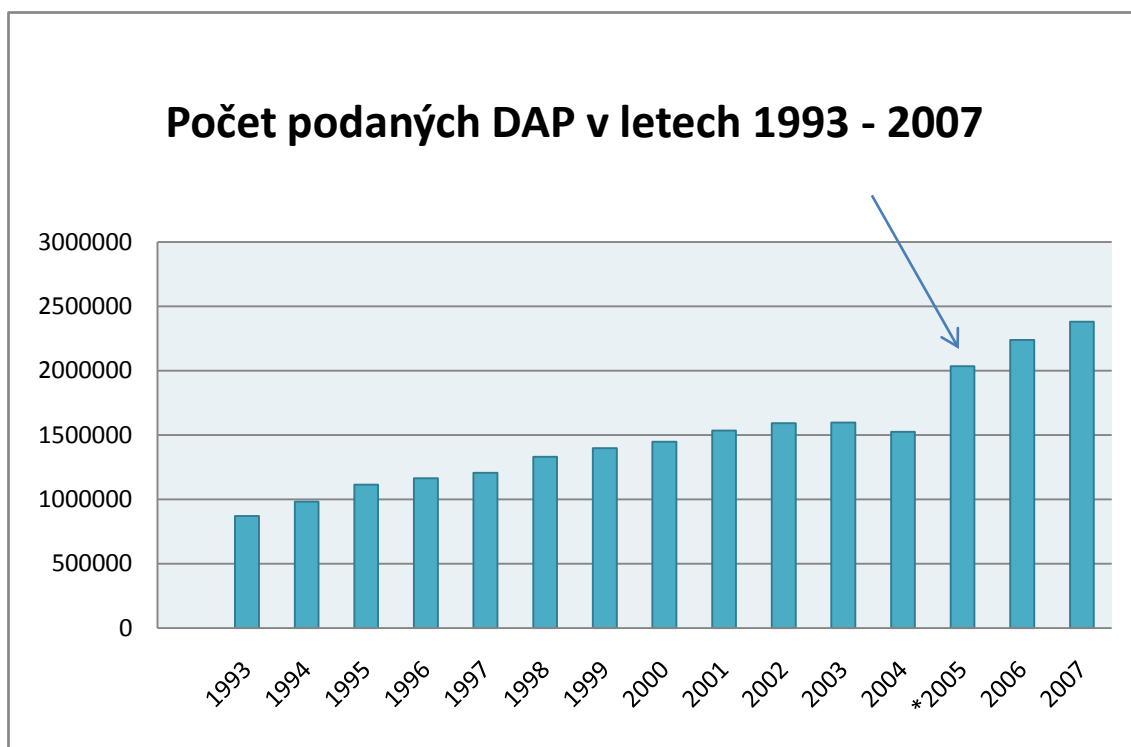
4.2.Důsledky zavedení společného zdanění manželů

Spolu se zavedením společného zdanění manželů došlo od zdaňovacího období roku 2005 ke značnému nárůstu počtu podávaných daňových přiznání. Společné zdanění manželů provázela výrazná mediální kampaň, které ovšem ne vždy správně informovala možné poplatníky s pravidly akceptace principů společného zdanění manželů. Také načasování této informační kampaně na období druhé poloviny měsíce března nebyla vhodná z hlediska velkého náporu na systém daňové správy v České republice. Za zdaňovací období roku 2005 bylo podáno celkem 2 034 500 daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob (tj. nárůst oproti předchozímu

---

¹¹ Zákon č.337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění p.p.

roku o 33 %), za zdaňovací období roku 2006 bylo podáno 2 237 835 daňových přiznání.

Graf 1: Počet podaných DAP v letech 1993 – 2007 (zdroj dat www.mfcr.cz)

Pozn.: Za zdaňovací období roků 1993 – 2004 existovaly ve vyměřovacím řízení daně z příjmů fyzických osob dva typy tiskopisů, tiskopis A pro poplatníky s příjmy pouze za závislé činnosti a typ B pro ostatní poplatníky (tj. s příjmy podle §§ 7 -10, ev. i § 6 v kombinaci s předchozími příjmy).

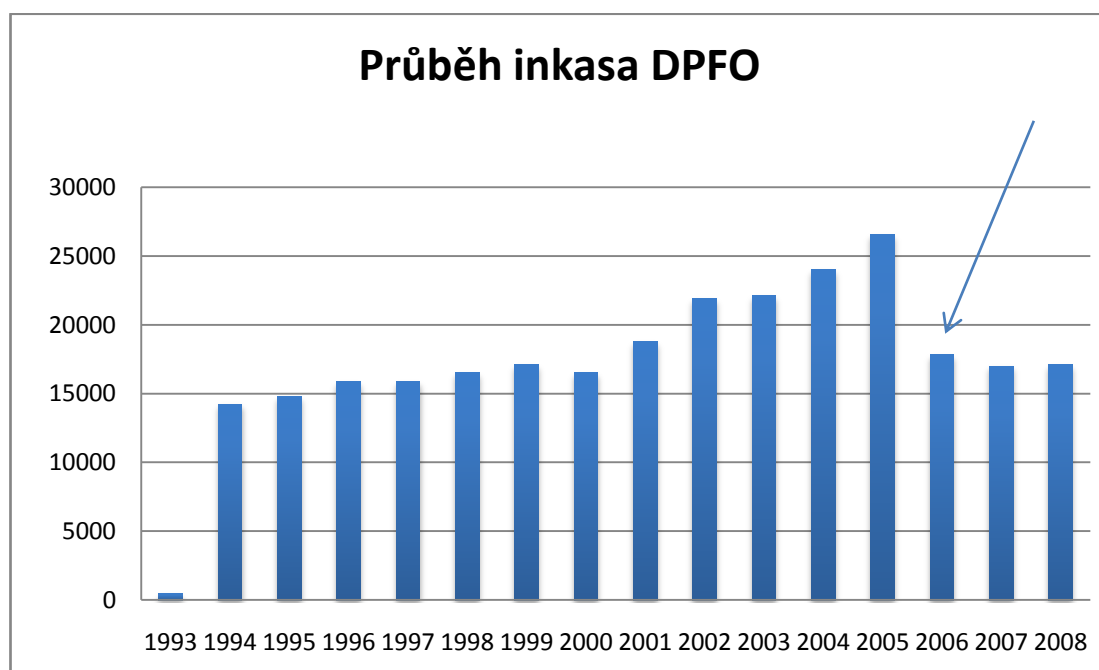
Právě za zdaňovací období počínající rokem 2005 došlo k významnému zvýšení počtu podaných daňových přiznání a to o 700 000 kusů podaných přiznání. Negativní vliv v souvislosti s podáním daňových přiznání za zdaňovací období let 2005, 2006 a 2007 na průběh inkasa příjmů státního rozpočtu mělo vrácení přeplatků

na dani jednotlivým poplatníkům v souvislosti s uplatnění tohoto postupu v celostátním inkasu daně z příjmů fyzických osob a následně s tím k poklesu daňových příjmů obcí a měst vznikající touto daní.

Podle platného znění zákona o rozpočtovém určení daní se rozděluje krajům a obcím podíl z celostátního hrubého výnosu sdílených daní, kterými je také daň z příjmů fyzických osob.

Základem pro výpočet nároku obce nebo kraje je 100 % celostátního hrubého výnosu jednotlivých typů daní s výjimkou daně z příjmu fyzických osob (mimo daň ze závislé činnosti a vybírané srážkou podle zvláštní sazby), kde je základem 60 % celostátního hrubého výnosu daně a daně z příjmů právnických osob, u které je základ snížen o daň z příjmů právnických osob, kdy je poplatníkem sama obec nebo kraj.

Graf 2: Průběh inkasa DPFO v letech 1993 až 2008 (v mil. Kč) (data www.mfcr.cz)

5. Podmínky uplatnění společného zdanění manželů

5.1. Paragraf 13a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

Společné zdanění manželů upravoval ve zdaňovacích obdobích 2005, 2006 a 2007 § 13a zákona. Znění § 13a platné od 1. 1. 2005 do 7. 3. 2006:

Výpočet daně ze společného základu daně manželů

(1) Manželé, kteří jsou poplatníky podle § 2 a vyživují alespoň jedno dítě žijící s nimi v domácnosti, mohou uplatnit výpočet daně ze společného základu daně (dále jen "společné zdanění"), jestliže tyto podmínky splní nejpozději poslední den zdaňovacího období, za které uplatňují společné zdanění. Společné zdanění mohou manželé uplatnit i v případě, že jeden z nich neměl příjmy, které jsou předmětem daně podle tohoto zákona.

(2) Společným základem daně se pro účely tohoto zákona rozumí součet dílčích základů daně podle § 6 až 10 upravených podle § 5 a 23 u obou manželů, snížený o nezdanitelné části základu daně podle § 15 za oba manžele. Nezdanitelné části základu daně podle § 15 může uplatnit i ten z manželů, který neměl zdanitelné příjmy, jestliže jinak splňuje podmínky stanovené pro jejich uplatnění. Vykáží-li manželé nebo některý z nich ve zdaňovacím období, ve kterém uplatnili společné zdanění, u příjmů podle § 7 nebo § 9 daňovou ztrátu, může ji odečíst od základu daně podle § 34 ten z manželů, který ji vykázal, v následujících zdaňovacích obdobích, pokud v těchto zdaňovacích obdobích neuplatní společné zdanění. Obdobně postupuje poplatník v případě odpočtu podle § 34 odst. 3.

(3) Je-li alespoň jeden z manželů poplatníkem uvedeným v § 2 odst. 3, mohou manželé společné zdanění uplatnit, jestliže úhrn všech příjmů obou manželů ze zdrojů na území České republiky (§ 22) činí nejméně 90 % všech jejich příjmů s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně z příjmů podle § 3 nebo § 6 nebo jsou od daně osvobozeny podle § 4, 6 nebo § 10, nebo příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

(4) Za zdaňovací období nelze uplatnit společné zdanění, jestliže alespoň jeden z manželů za toto zdaňovací období

- a) má stanovenou daň paušální částkou podle § 7a,
- b) má povinnost stanovit minimální základ daně podle § 7c,
- c) uplatňuje způsob výpočtu daně podle § 13 a 14,
- d) uplatňuje slevu na dani podle § 35a nebo § 35b, nebo
- e) má povinnost uplatnit postup uvedený v § 38gb.

(5) Zálohy na daň z příjmů fyzických osob platí každý z manželů

- a) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků podle § 38h,
- b) podle § 38a s tím, že poslední známou daňovou povinností při společném zdanění manželů se rozumí daň připadající na každého z manželů.

(6) Společné zdanění uplatňuje každý z manželů ve svém daňovém přiznání, které podávají oba manželé ve stejné lhůtě. Pro podání daňového přiznání při uplatnění společného zdanění platí ustanovení § 38g, pokud není stanoveno jinak. V příloze k daňovému přiznání každý z manželů uvede údaje potřebné pro výpočet společného základu daně podle odstavce 2 za oba manžele a

každý z nich uvede do svého daňového přiznání polovinu společného základu daně, ze které vypočte daň.

*(7) Po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání nelze způsob stanovení základu daně a daně formou společného zdanění uplatněný v daňovém přiznání měnit.*¹²

Toto původně schválené znění §13a platilo v období celého zdaňovacího období roku 2005 a ještě do 7. 3. 2006. Novelou zákona o daních z příjmů č.56/2006 Sb. došlo k upřesnění znění zákona a k posílení právní jistoty poplatníků. V odst. 2 §13a došlo ke změně formulace, co je základem daně ...*Společným základem daně se pro účely tohoto zákona rozumí součet dílčích základů daně podle § 6 až 10 u obou manželů. Dílčí základy daně podle § 6 až 10 každého z manželů se upraví podle § 5 a 23. Společný základ daně se sníží o nezdanitelné části základu daně podle § 15 za oba manžele. Nezdanitelné části základu daně podle § 15 může uplatnit i ten z manželů, který před společným zdaněním neměl zdanitelné příjmy kromě příjmů od daně osvobozených a příjmů zdaňovaných zvláštní sazbou daně, jestliže jinak splňuje podmínky stanovené pro jejich uplatnění....* V odst. 4, písm. c došlo ke zpřesnění způsobu výpočtu daně. V odst. 5 byla (opět ve prospěch poplatníků) definována povinnost platit (resp. neplatit zálohy na daň z příjmů fyzických osob při uplatnění společného zdanění manželů) ...*Zálohy neplatí manžel (manželka), který před společným zdaněním neměl zdanitelné příjmy kromě příjmů od daně osvobozených a příjmů zdaňovaných zvláštní sazbou daně.* Doplnění odst. 6 a zcela nový odst. 8 přinesl upřesnění vycházející z právě realizovaného vyměřovacího řízení daně z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2005, obsahem tohoto zpřesnění byla povinnost doložit veškeré přílohy k podávanému daňovému přiznání, uvést do přiznání polovinu společného základu daně sníženého o polovinu nezdanitelných částek. Nově schválený odst. 8 umožnil poplatníkům požádat správce daně o převod vratitelného přeplatku na dani na daňovou povinnost druhého z manželů, pokud toto vzniklo v důsledku společného zdanění manželů. Všechny úpravy, které byly do zákona začleněny shora uvedenou novelou a platily od 8. 3. 2006 a tyto úpravy byly

¹² PLISCHKE,R.: *ALFA CD* [CD ROM]. Verze 2008. Praha, 2008. Vlastník licence Petr Minář

podle pokynu MF ČR aplikovány již na probíhající vyměřovací řízení daně z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2005. Jednalo se tedy o úpravu ve prospěch poplatníků daně, kteří použili poprvé institut společného zdanění manželů.

Toto znění platilo až do 3. 4. 2007. kdy byl k § 13a doplněn novelou č. 67/2007 Sb. Nový odst. 9, který opět ve prospěch poplatníků umožňoval uplatnit postup podle § 13a i u těch manželů, kdy jeden z manželů po skončení zdaňovacího období zemřel. ... *Společné zdanění manželů lze uplatnit i v případě, že jeden z manželů po skončení zdaňovacího období zemřel, pokud manželé splnili podmínky podle odstavců 1 až 4. Ustanovení odstavců 5 až 8 se použijí přiměřeně....* Toto byla poslední úprava § 13a, opět ve prospěch poplatníků.

Celé znění § 13a bylo zrušeno zákonem č. 261/2007 Sb.,(zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů, včetně zapracování redakční opravy)

Období platnosti	Obsah předpisu
1. 1. 2005 – 7. 3. 2006	Základní struktura § 13a, ustanovení o tom, kdo a za jakých podmínek může společné zdanění manželů uplatnit
8. 3. 2006 – 3. 4. 2007	Novela zákona č. 56/2006 Sb., zpřesnění znění § 13a ve prospěch poplatníků, např. výčet, co je základem daně, zpřesnění povinnosti placení záloh druhým z manželů (resp. neplacení) při uplatnění společného základu daně, převedení vratitelného přeplatku na daňovou povinnost druhého z manželů
4. 4. 2007 – 31. 12. 2007	Zpřesňující ustanovení odst. 9 § 13a zákona – umožnění použít postup podle § 13a i v případě, že jeden z manželů zemřel po ukončení zdaňovacího období

Tabulka 3: Průběh platnosti ustanovení § 13a zákona (zdroj: vlastní data)

Celý proces vyměření daně za uplatnění principu společného zdanění manželů byl také aplikován do daňových příznání k dani z příjmů fyzických osob, konkrétně do příloh č. 5. Podpůrným materiálem pro poplatníky bylo mimo znění zákona i několik metodických materiálů, vydaných Ministerstvem financí ČR. Jednalo se především o Pokyn MF ČR D-300, k postupu při uplatňování ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p.p. Relevantní ustanovení tohoto pokynu vztahující se k problematice společného zdanění manželů uvádím v příloze č. 4. Dále se problematiky vyměřovacího řízení spojeného s aplikací ustanovení o společném zdanění manželů dotýká Pokyn D-319, který uvádí důvody pro prominutí příslušenství daní z důvodu tvrdosti. Platnost tohoto pokynu je od 1. 6. 2008. Pokyn uvádí, že lze prominout příslušenství daně, pokud *...příslušenství vzniklo na základě převedení vratitelného přeplatku vzniklého v důsledku uplatněného daňového bonusu (§ 35c zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen: „ZDP“) a uplatnění společného zdanění manželů (§ 13a ZDP) na osobní účet druhého z manželů....*

Rozhodnutím č. j.: 39/40 349/2006-392 vrchního ředitele o místní příslušnosti správce daně pro fyzické osoby jiných států bylo stanoveno, že pokud nemá fyzická osoba na území ČR stálé bydliště a uplatňuje společné zdanění manželů, stává se místně příslušným správcem daně správce daně manželky *... nevykonávají (tyto fyzické osoby, pozn. autora) v České republice činnost, jejíž výsledky jsou předmětem zdanění, ani v České republice nemají nemovitý majetek, z něhož by jim plynuly zdanitelné příjmy a v České republice uplatňují pouze výpočet daně z příjmů fyzických osob ze společného základu daně manželů podle § 13a zákona o daních z příjmů, tak, že je stanovena podle místně příslušného správce daně druhého z manželů.*

5.2. Další informační zdroje a sdělení MF ČR ke společnému zdanění manželů

Společnému zdanění manželů byla věnována pozornost i v informačních materiálech vydávaných Ministerstvem financí ČR pro veřejnost, krátká zmínka o společném

zdanění manželů byla v informačním letáku vydaném dne 3. 1. 2006: Sdělení - Hlavní změny ve zdaňování příjmů po novele provedené zákonem č. 545/2005 Sb. a nejvýznamnější změny zákona o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů provedené zákonem č. 545/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006. Společnému zdanění manželů se věnoval i další informační leták (vydaný dne 21. 2. 2006) a nazvaný Společné zdanění manželů – sdělení Ministerstva financí k postupu při jeho uplatnění.

Konkrétní postup při výpočtu daně z příjmů fyzických osob byl stanoven v Pokynech pro vyplnění daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za příslušná zdaňovací období (tj. roky 2005, 2006 a 2007). Problematice společného zdanění manželů se věnovala celá řada odborníků na daň z příjmů fyzických osob (v kontextu s celkovým zdaněním příjmů fyzických osob v daných zdaňovacích obdobích), výčet jejich prací uvádím v seznamu literatury.

5.3. Konkrétní podmínky aplikace společného zdanění manželů ve vyměřovacím řízení

5.3.1. Základní podmínky aplikace společného zdanění manželů

Zákon o daních z příjmů v § 13a odst. 1 uvádí, že manželé, kteří jsou poplatníky daně z příjmů fyzických osob, mohou uplatnit výpočet daně ze společného základu daně (dále jen „společné zdanění“). Nutnou podmínkou je, aby manželé vyživovali alespoň jedno dítě žijící s nimi v domácnosti. Podle § 115 občanského zákoníku je domácnost definována následovně: „Domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.“ Mohou to být rodiče a děti (i nevlastní), nebo také prarodiče a vnoučata. Za vyživované dítě poplatníka se podle § 35c odst. 6 zákona o daních z příjmů považuje dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů a vnuk (vnučka), pokud jeho rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit, pokud je:

- a) **nezletilým** dítětem,

b) **zletilým dítětem až do dovršení věku 26let**, jestliže nepobírá plný invalidní důchod a:

b1) **soustavně se připravuje na budoucí povolání**; příprava na budoucí povolání se posuzuje podle § 12 až 15 zákona č.117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění p.p.,

b2) nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost **pro nemoc nebo úraz**, nebo

b3) z důvodu **dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu** je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost

Soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání definuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění p.p., kde se za soustavnou přípravu dítěte považuje:

a) **studium na středních a vysokých školách v České republice**, s výjimkou

a1) studia po dobu výkonu vojenské základní nebo náhradní služby, civilní služby nebo za trvání služebního poměru,

a2) dálkového, distančního, večerního nebo kombinovaného studia na středních školách. Je-li dítě v době takového studia výdělečně činné podle § 10 nebo má-li v době takového studia nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci,

b) **teoretická a praktická příprava pro zaměstnání** nebo jinou výdělečnou činnost pro osoby se zdravotním postižením prováděná podle předpisů o zaměstnanosti,

c) studium na středních nebo vysokých školách v cizině, pokud podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je postaveno na roveň studia na středních nebo vysokých školách v České republice.

Společné zdanění mohou manželé uplatnit, pokud podmínku vyživování alespoň jednoho dítěte žijícího s nimi v domácnosti splní nejpozději poslední den zdaňovacího období, za které uplatňují společné zdanění, tj. poprvé dne 31. prosince 2005 pro zdaňovací období roku 2005, dne 31. prosince 2006 pro zdaňovací období roku 2006 a 31. prosince 2007 pro zdaňovací období roku 2007.

Zákon o daních z příjmů nestanoví podmínku, že dítě musí manželé vyživovat po celé zdaňovací období. To znamená, že manželé mohou společné zdanění uplatnit, pokud kdykoli v průběhu zdaňovacího období domácnosti vyživovali dítě (např. i jeden den, týden, měsíc, půl roku či jinak). Společné zdanění mohou manželé uplatnit i v případě, že jeden z nich neměl vůbec žádné příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů podle zákona. Z praktické aplikace tohoto ustanovení vyplývá např., že manželé mohli uplatnit společné zdanění manželů i v případě, že:

- dítě se narodilo 31. prosince příslušného roku (tj. 2005, 2006 či 2007)
- zletilé dítě dosáhlo věku 26 let dne 1. ledna (2005, 2006 či 2007) a žilo s rodiči ve společné domácnosti a připravovalo se na budoucí povolání studiem na vysoké škole
- z důvodu péče o dvě děti (např. ve věku 2 a 4 let) neměla manželka vůbec žádné příjmy podléhající dani z příjmů fyzických osob
- společné zdanění mohli uplatnit i prarodiče, pokud jejich děti neměly příjmy a vnuk/vnučka žije s prarodiči ve společné domácnosti
- společné zdanění mohli uplatnit i manželské páry, kdy jeden či oba z manželů pobírali starobní důchod (a ve společné domácnosti s nimi žilo jejich dítě nebo vnuk, který se soustavně připravoval na budoucí povolání)

Naopak společné zdanění nemohli uplatnit páry žijící spolu jako druh a družka a registrovaní partneři, i kdyby jinak splňovali všechna ustanovení § 13a zákona.

5.3.2. Případy, kdy nelze uplatnit společné zdanění manželů

Zákon o daních z příjmů v § 13a, odst. 4 zákona o daních z příjmů stanoví, že za zdaňovací období **nelze uplatnit** společné zdanění, jestliže alespoň jeden z manželů za toto zdaňovací období:

a) má povinnost uplatnit **minimální základ daně podle § 7c**

Minimální základ daně podle § 7c zákona se vztahuje na poplatníky s příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c), tj. s příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, s příjmy ze živnosti a s příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů. Minimální základ daně nemusel uplatnit ve zdaňovacích obdobích 2005, 2006 či 2007 poplatník:

- v období, ve kterém zahájil nebo ukončil podnikatelskou činnost,
- bezprostředně následujícím po zdaňovacím období, ve kterém zahájil podnikatelskou činnost.
- kterému byla stanovena daň paušální částkou podle § 7a,
- kterému náležel rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu, a to i po část zdaňovacího období,
- kterému náležel příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu podle zvláštního právního předpisu, a to i po část zdaňovacího období,
- který byl poživatelem starobního důchodu, plného invalidního důchodu nebo částečného invalidního důchodu, a to i po část zdaňovacího období,
- který na počátku zdaňovacího období nedovršil věk 26 let a který se i po část zdaňovacího období v souladu se zvláštním předpisem soustavně připravoval na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem,
- který ve zdaňovacím období podá daňové priznání podle § 38gb a který do konce téhož zdaňovacího období neukončil podnikatelskou činnost,
- který má ve zdaňovacím období nárok na slevu na dani podle § 35, 35a a 35b,
- který uplatnil ve zdaňovacím období nárok na osvobození od daně podle § 4 odst. 1 písm. e), nemá-li jiné příjmy uvedené v § 7,

- který nemá příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c) ve zdaňovacím období vyšší než 15 000 Kč,
- který nemá jiný příjem podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c) než příjem z lesního hospodářství nebo z dotací, podpor, grantů nebo z příspěvků, které nejsou podle § 4 odst. 1 písm. t) osvobozeny od daně.

b) uplatňuje slevu **na dani podle § 35a nebo 35b** (tj. slevu na dani z titulu investiční pobídky)

c) uplatňuje způsob výpočtu daně podle § 13 a 14. - **rozděluje příjmy na spolupracující osoby či na více zdaňovacích období**

d) má povinnost uplatnit postup uvedený v § 38gb tj. **pro poplatníka, který je v konkursu**

5.3.3. Uplatnění společného zdanění manželů u daňových nerezidentů

Zákon o daních z příjmů v § 13a, odst. 3 stanoví, že je-li alespoň jeden z manželů poplatníkem uvedeným v § 2, odst. 3, tj. je fyzická osoba – daňový nerezident, mohou manželé společné zdanění uplatnit, jestliže úhrn všech příjmů obou manželů ze zdrojů na území České republiky podle § 22 zákona činí **nejméně 90 % všech jejich příjmů** s výjimkou příjmů, které:

- nejsou předmětem daně z příjmů podle § 3 nebo 6
- jsou od daně osvobozeny podle § 4, 6 nebo 10 zákona
- je z nich daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně podle § 36 zákona

Podle § 2, odst. 2 zákona poplatníci – daňoví rezidenti, kteří mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí.

Bydlištěm na území ČR se rozumí místo, kde má poplatník stálý byt za okolností, z nichž lze usuzovat na jeho úmysl se v tomto bytě zdržovat. Stálým bytem se rozumí byt, který je poplatníkovi kdykoliv k dispozici podle jeho potřeby, a je lhotejné, ať již byt vlastní či pronajatý. Tento byt může být poplatníkem pronajat jiné osobě formou, která umožňuje podle potřeby obnovení jeho užívání poplatníkem bez prodlevy. Úmysl poplatníka zdržovat se trvale ve stálém bytě se posuzuje vzhledem k okolnostem jeho osobního a rodinného života a stavu, tj. má-li zde rovněž např. manželku, děti, rodiče, či zda je využíván v návaznosti na jeho ekonomické aktivity v podnikání či v zaměstnání.

Poplatníky, kteří se na území ČR obvykle zdržují, jsou ti, kteří zde pobývají alespoň 183 dní v příslušném kalendářním roce (zdaňovacím období), a to buď souvisle, nebo v několika obdobích. Do lhůty 183 dnů se započítává každý započatý den pobytu, včetně dne příjezdu a odjezdu, víkendových dnů, svátků, prázdnin či dovolených na území České republiky. Ostatní poplatníci nesplňující zde uvedená kritéria, neuvedení v § 2, odst. 2 zákona anebo ti, o kterých tak stanoví zvláštní zákon, mají omezenou daňovou povinnost vztahující se jen na příjmy plynoucí z území České republiky, tito poplatníci jsou nazýváni daňoví nerezidenti.

5.3.4. Příjmy ze zahraničí ve společném zdanění manželů

Zákon o daních z příjmů v § 13a odst. 2 stanoví, že společným základem daně se rozumí součet dílčích základů daně podle § 6 až 10 zákona. Má-li manžel či manželka příjmy dílčího základu daně podle § 8 (nebo výjimečně podle § 10 zákona), tj. příjmy z kapitálového majetku nebo ostatní příjmy, ze zahraničí, může je dle § 8, odst. 4, resp. § 10, odst. 8 zákona zahrnout do samostatného základu daně při uplatnění sazby daně podle § 16 odst. 2 zákona. Pokud tyto příjmy ponechá v samostatném základu daně, nelze je do společného zdanění manželů zahrnout.

5.3.5. Daňová ztráta

Zákon o daních z příjmů v § 13a odst. 2 stanoví, že vykáží-li manželé nebo některý z nich ve zdaňovacím období, ve kterém uplatnili společné zdanění u příjmů podle § 7 nebo § 9 daňovou ztrátu, může ji odečíst od základu daně ten z manželů, který ji vykázal, v následujících zdaňovacích obdobích, pokud v těchto zdaňovacích obdobích zdaňovacích obdobích neuplatní společné zdanění. Vykáže-li některý z manželů u jednotlivých druhů příjmů z podnikání či pronájmu (§ 7 či § 9 zákona) ztrátu, uplatní ji do svého daňového přiznání s tím, že příslušný dílčí základ daně podle § 7 nebo § 9 je v tomto případě roven nule. Tuto daňovou ztrátu si bude moci manžel (manželka) odečíst od svého základu daně v následujících 5 zdaňovacích obdobích, kdy společné zdanění neuplatní. Pokud tedy budou manželé využívat metody společného zdanění, nebudou si moci odečítat ztrátu vzniklou ve zdaňovacích obdobích, kdy metodu společného zdanění uplatnili. Daňovou ztrátu si tito poplatníci uplatní ve zdaňovacím období, kdy budou postupovat při zdaňování svých příjmů klasickým způsobem, tj. nebudou uplatňovat postup podle § 13a zákona. Poprvé si budou moci daňovou ztrátu vzniklou v takovémto období uplatnit již v daňovém přiznání za zdaňovací období roku 2008. Pokud se jedná o daňovou ztrátu, která byla vykázána ještě v období před použitím principu společného zdanění manželů, může si ji bez omezení uplatnit ten z manželů, kterému tato ztráta vznikla a to v libovolném období společně s použitím společného zdanění manželů.

5.3.6. Výpočet společného základu daně

V § 13a odst. 2 zákon o daních z příjmů stanoví, že společným základem daně se rozumí součet dílčích základů daně dle § 6 až 10 zákona upravený podle § 5 a § 23 u obou manželů, snížený o nezdanitelné části základu daně podle § 15 za oba manžele. Nezdanitelné části základu daně podle § 15 může uplatnit i ten z manželů, který neměl zdanitelné příjmy, jestliže jinak splňuje podmínky stanovené pro jejich

uplatnění. Toto ustanovení je opět výhodné pro poplatníky používající společné zdanění manželů, neboť nezdanielné částky podle § 15 zákona může uplatnit i ten z manželů, který nemá žádné zdanitelné příjmy nebo má základ daně tak nízký, že by si při běžném způsobu podání daňového přiznání tyto nezdanielné částky od svého základu daně nemohl odečíst. Jednalo se především o nezdanielné částky základu daně dle § 15 zákona. Dále si poplatník mohl za zdaňovací období 2005 a 2006 uplatnit **nezdanielnou část základu daně za manžela/manželku**, pokud jejich příjmy nepřesáhly částku **38 040,-- Kč ročně**. Do vlastního příjmu druhého z manželů se nezahrnuje: zvýšení důchodu pro bezmocnost, dávky státní sociální podpory, dávky a služby sociální péče, příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, příspěvky podle zákona o stavebním spoření a o státní podpoře stavebního spoření a stipendium poskytované studujícím soustavně se připravujícím na budoucí povolání.

Princip výpočtu při společném zdanění manželů prezentuji na následujícím příkladu.

Manželé vyživují ve společné domácnosti jedno nezletilé dítě. Manžel má příjmy ze závislé činnosti, základ daně podle potvrzení vystaveným zaměstnavatelem činil za zdaňovací období roku 2007 Kč 295 000,--. Oba manželé si platí ze svých prostředků každý 12 000,-- na životní pojištění (při dodržení zákonných podmínek pro uplatnění) a penzijní připojištění se státním příspěvkem ve výši 18 000,--. Manželka nemá žádné příjmy, pobírá pouze rodičovský příspěvek. Všechny odpočitatelné položky a nároky na slevu na dani splňují zákonné podmínky pro uplatnění.

Varianta č. 1 – neuplatnění společného zdanění

Manžel		Manželka	
Základ daně § 6	295 000,00 Kč	Základ daně § 6	- Kč
Základ daně § 7	- Kč	Základ daně § 7	- Kč
Základ daně § 8	- Kč	Základ daně § 8	- Kč
Základ daně § 9	- Kč	Základ daně § 9	- Kč
Základ daně § 10	- Kč	Základ daně § 10	- Kč
Základ daně celkem	295 000,00 Kč	Základ daně celkem	- Kč
Nezdanitelné částky základu daně		Nezdanitelné částky základu daně	
Dary	- Kč	Dary	- Kč
Úroky ze stavebního stoř.,hypoték	- Kč	Úroky ze stavebního stoř.,hypoték	- Kč
Penzijní připojištění	- 12 000,00 Kč	Penzijní připojištění	- Kč
Životní pojištění	- 12 000,00 Kč	Životní pojištění	- Kč
Odborové příspěvky	- Kč	Odborové příspěvky	- Kč
Dašší odpoč. Položky dle § 15 zákona	- Kč	Dašší odpoč. Položky dle § 15 zákona	- Kč
Nezdanitelné části celkem	- 24 000,00 Kč	Nezdanitelné části celkem	- Kč
Upravený zaokrouhlená základ daně	271 000,00 Kč	Upravený zaokrouhlená základ daně	- Kč
Daň dle § 16	46 162,00 Kč	Daň dle § 16	- Kč
Slevy na dani		Slevy na dani	
na poplatníka	- 7 200,00 Kč	na poplatníka	- Kč
manželka	- 4 200,00 Kč	manželka	- Kč
částečný invalidní důchod	- Kč	částečný invalidní důchod	- Kč
Plný invalidní důchod	- Kč	Plný invalidní důchod	- Kč
držitel průkazu ZTP/P	- Kč	držitel průkazu ZTP/P	- Kč
Studium	- Kč	Studium	- Kč
Daňové zvýhodnění na děti	- 6 000,00 Kč	Daňové zvýhodnění na děti	- Kč
Slevy a daňová zvýhodnění	- 17 400,00 Kč	Slevy a daňová zvýhodnění	- Kč
Daň po slevách	28 762,00 Kč	Daň po slevách	- Kč

Daňová rekapitulace	
Manžel	28 762,--
Manželka	0
Daň celkem	28 762,--

Varianta č. 2 – uplatnění společného zdanění

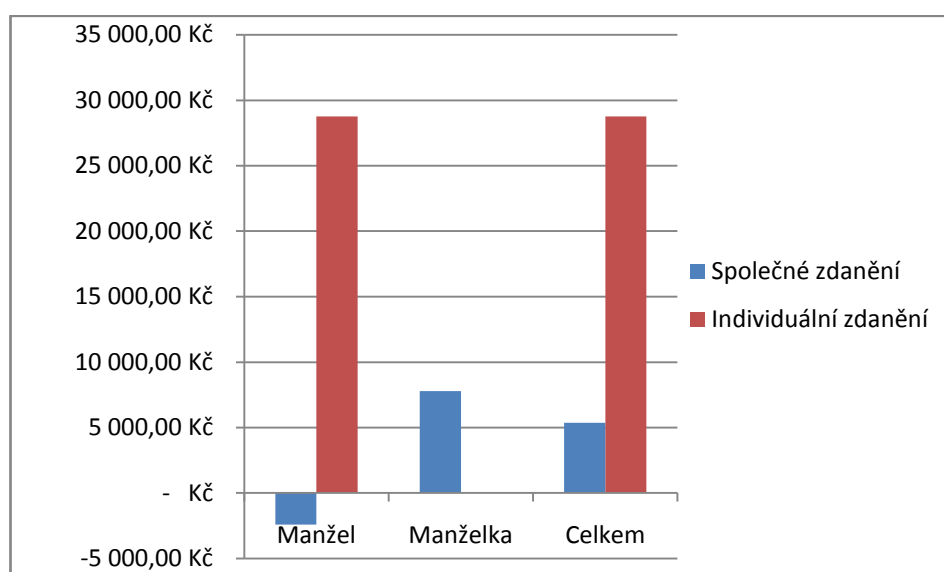
Manžel		Manželka	
Základ daně § 6	295 000,00 Kč	Základ daně § 6	- Kč
Základ daně § 7	- Kč	Základ daně § 7	- Kč
Základ daně § 8	- Kč	Základ daně § 8	- Kč
Základ daně § 9	- Kč	Základ daně § 9	- Kč
Základ daně § 10	- Kč	Základ daně § 10	- Kč
Základ daně celkem	147 500,00 Kč	Základ daně celkem	147 000,00 Kč
Nezdanitelné částky základu daně		Nezdanitelné částky základu daně	
Dary	- Kč	Dary	- Kč
Úroky ze stavebního stoř.,hypoték	- Kč	Úroky ze stavebního stoř.,hypoték	- Kč
Penzijní připojištění	- 12 000,00 Kč	Penzijní připojištění	- 12 000,00 Kč
Životní pojištění	- 12 000,00 Kč	Životní pojištění	- 12 000,00 Kč
Odborové příspěvky	- Kč	Odborové příspěvky	- Kč
Dašší odpoč. položky dle § 15 zákona	- Kč	Dašší odpoč. položky dle § 15 zákona	- Kč
Nezdanitelné části celkem	- 24 000,00 Kč	Nezdanitelné části celkem	- 24 000,00 Kč
Upravený zaokrouhlený základ daně	123 500,00 Kč	Upravený zaokrouhlená základ daně	123 500,00 Kč
Daň dle § 16	14 981,00 Kč	Daň dle § 16	14 981,00 Kč
Slevy na dani		Slevy na dani	
na poplatníka	- 7 200,00 Kč	na poplatníka	- 7 200,00 Kč
manželka	- 4 200,00 Kč	manželka	- Kč
částečný invalidní důchod	- Kč	částečný invalidní důchod	- Kč
Plný invalidní důchod	- Kč	Plný invalidní důchod	- Kč
držitel průkazu ZTP/P	- Kč	držitel průkazu ZTP/P	- Kč
Studium	- Kč	Studium	- Kč
Daňové zvýhodnění na děti	- 6 000,00 Kč	Daňové zvýhodnění na děti	- Kč
Slevy a daňová zvýhodnění	- 17 400,00 Kč	Slevy a daňová zvýhodnění	- Kč
Daň po slevách	- 2 419,00 Kč	Daň po slevách	7 781,00 Kč
Společný základ daně		295 000,00 Kč	
Nezdanitelné části a odč.položky		48 000,00 Kč	
Polovina sníženého společného základu daně		123 500,00 Kč	

Daňová rekapitulace	
Manžel	- 2 419,--
Manželka	7 781,--
Daň celkem	5 362,--

Porovnání daňového zatížení při použití společného zdanění manželů

Typ zdanění	Společné zdanění	Individuální zdanění
Manžel	- 2 419,00 Kč	28 762,00 Kč
Manželka	7 781,00 Kč	- Kč
Celkem	5 362,00 Kč	28 762,00 Kč

Obrázek 4: Porovnání daňového zatížení při použití společného zdanění (data vlastní)

5.3.7. Podání daňového přiznání a placení daně

Při uplatnění společného zdanění podávají oba manželé daňové přiznání ve stejné lhůtě a vystupují jako dva samostatné daňové subjekty. Místní příslušnost se řídí trvalým bydlištěm každého z manželů. Po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání nelze již zpětně změnit způsob stanovení základu daně formou společného zdanění a použít v dodatečném daňovém přiznání individuální způsob zdanění příjmů každého z manželů.

Uplatní – li manželé společné zdanění, musí každý z manželů podat své daňové přiznání. Toto daňové přiznání podávají oba manželé ve stejné lhůtě. V příloze č. 5 k daňovému přiznání každý z manželů uvede údaje potřebné pro výpočet společného základu daně za oba manžele (tj. dílčí základy daně a nezdanitelné částky) a každý z nich uvede do svého daňového přiznání polovinu společného základu daně, ze které vypočte daň podle § 16 odst. 1 zákona.

Při použití společného zdanění bude častým jevem případ, že jednomu z manželů vznikne daňový přeplatek, tomu, který do společného zdanění přinesl větší základy daně a tím pádem platil např. zálohy daně z příjmů z důvodů překročení zákonného limitu pro platbu pololetních nebo čtvrtletních záloh nebo záloh na dani z příjmů ze závislé činnosti sražené a odváděné plátcem – zaměstnavatelem, a druhému z manželů vznikne daňová povinnost (např. manželka v domácnosti pečující o dvě nezletilé děti), do daňového přiznání však uvede polovinu společného základu daně včetně poloviny příjmů manžela.

Při řešení výše uvedeného problému úhrady daně z rozděleného základu daně druhého z manželů lze využít ustanovení zákona o správě daní a poplatků, které umožňuje požádat správce daně o vrácení přeplatku na dani s tím, že tento přeplatek je poukázán na úhradu nedoplatku na dani druhého manžela. Správce daně uskuteční převod přeplatku na dani jednoho manželů na nedoplatek druhého z manželů, pokud o to bude požádán a to ke dni splatnosti daně druhého z manželů. To znamená, poplatník, který neměl v průběhu roku žádné příjmy, nemusí platit daň vyměřenou na daňovém přiznání v důsledku použití společného zdanění manželů a druhý nemusí žádat o vrácení přeplatku na dani a čekat v zákonné 30 denní lhůtě na poukázání peněžních prostředků. Administrativní náročnost této operace byla minimalizována, protože tiskopisy daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob obsahovaly ve verzích za zdaňovací období let 2005, 2006 a 2007 přímo na str. 4 žádost o převod přeplatku na daně na daňovou povinnost druhému z manželů při použití společného zdanění manželů.

5.3.8. Zálohy na daň z příjmů

V původním znění § 13a byla formulace, že zálohy na daň z příjmů platí každý z manželů. Docházelo zde tedy k situaci, že zálohy z poloviny společného základu daně platil i ten z manželů, který vůbec žádné příjmy před uplatnění společného zdanění neměl. Ihned po prvním zdaňovacím období, tj. na jaře roku 2006, byla tato situace provizorně řešena a správci daně často vyhověli žádostem poplatníků s tímto druhem vzniklých záloh a na základě jejich žádosti stanovovali výši záloh jinak, často v nulové výši. Od 8. 3. 2006 bylo ustanovení § 13a, odst. 5 doplněno, že *...Zálohy neplatí manžel (manželka), který před společným zdaněním neměl zdanitelné příjmy kromě příjmů od daně osvobozených a příjmů zdaňovaných zvláštní sazbou daně.*

Některé možnosti variant oplacení záloh manželi při společném zdanění manželů uvádím v následující tabulce.

Placení záloh při společném zdanění manželů			
Dílčí základy daně dle přísl. §		Zálohy	
Manžel	Manželka	Manžel	Manželka
§ 6	0	Odvádí plátce	0
§ 7	0	Dle § 38a	0
§ 6	§ 6	Odvádí plátce	Odvádí plátce
§6 + § 7	§ 6	Dle § 38a, odst. 5	Odvádí plátce
§ 7 (§8, §9) + § 10	0	Dle § 38a+ dle § 10(vyloučení § 10)	0

Tabulka 5: Zálohy na daň z příjmů fyzických osob při společném zdanění manželů (data vlastní)

6. Optimalizace základu daně z příjmů při použití společného zdanění manželů a spolupráce osob

Spolupráce osob a rozdělování základu daně z příjmů podle § 7 zákona je možností, kterou dává poplatníkům zákon o daních z příjmů již od 1. 1. 1993. Mimo zakládání nově vznikajících právnických osob, zaměstnávání pracovníků nebo vznik sdružení fyzických osob bez právní subjektivity je právě spolupráce osob žijící v jedné domácnosti velmi výhodnou a administrativně a finančně nenáročnou formou zajištění ekonomických aktivit podnikatele a zároveň snížení základu daně z příjmů fyzických osob. Při spolupráci osob žijících v jedné domácnosti nevzniká nový subjekt, osoby žijící pospolu se podílejí na společném dosahování určitých podnikatelských cílů. V právních vztazích vystupuje jako subjekt práva podnikatel – fyzická osoba a spolupracující osoby se na živnostenských úřadech neregistrují, neoznamují spolupráci na podnikání, nemají přiděleno ani své IČ. Před rokem 2005 byla spolupráce osob jistou cestou jak vyrovnat progresivní zdanění příjmů fyzických osob a podnikající fyzická osoba jednoduše při dodržení určitých podmínek přenesla na spolupracující část svých příjmů a výdajů.

6.1.Registrační povinnost při spolupráci osob dle § 13 zákona

Při zahájení spolupráce má spolupracující osoba určité registrační povinnosti:

Registrace u místně příslušného správce daně, kdy odevzdá ve lhůtě do 30 dnů tiskopis Přihláška k registraci fyzické osoby, kde vyznačí, k jakým daním se registruje. V případě spolupracující fyzické osoby se bude jednat zpravidla o daň z příjmů fyzických osob, a k dani z nemovitosti, pokud mají již nějakou vlastní nemovitost, ke které jim vznikla daňová povinnost k dani z nemovitosti. Správce daně vydá v rámci daňového řízení Osvědčení o registraci a přidělí daňovému subjektu DIČ, které je daňový subjekt povinen používat ve styku se správcem daně. V případě fyzických osob se jedná o strukturu DIČ ve formátu CZ+rodné číslo. Při platbě daní používá daňový subjekt pouze své rodné číslo jako variabilní symbol pro příslušné platby. Místní příslušnost fyzické osoby se řídí § 4, odst. 1 zákona 337 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění p.p. ...*Místní příslušnost správce daně, není-li*

stanoveno jinak v tomto nebo ve zvláštním zákoně, se řídí ... u fyzické osoby bydlištěm v České republice, jinak místem, kde se převážně zdržuje, tj. v němž pobývá nejvíce dnů v roce. Pro účely tohoto zákona se rozumí bydlištěm fyzické osoby místo trvalého pobytu.

Druhým registračním místem je **příslušná zdravotní pojišťovna** podle volby fyzické osoby, tj. ta zdravotní pojišťovna, u které je fyzická osoba ke dni zahájení spolupráce registrována. Pojištěnec má za povinnost registrovat se u příslušné zdravotní pojišťovny a předložit všechny potřebné doklady. Pokud by spolupracující osoba neměla žádné jiné příjmy, bylo by na ni pohlíženo jako na osobu, pro kterou je spolupráce (samostatná výdělečná činnost) byla hlavním zdrojem příjmů a potom by byla spolupracující osoba povinna platit zálohy na veřejné zdravotní pojištění příslušné zdravotní pojištění alespoň v minimální výši a to do 8. Dne následujícího měsíce za příslušný měsíc. Spolupracující osoby vyplňují pro zdravotní pojišťovnu formulář Oznámení pojištěnce (tento formulář je u každé ze zdravotní pojišťovny odlišný). Pokud by spolupracující osoba chtěla být považována za osobu, pro kterou je spolupráce (samostatná výdělečná činnost) považována za vedlejší činnost, musela by splnit jednu z následujících podmínek – spolupracující osoba by musela mít statut:

- a) Nezaopatřené dítě
- b) Poživatel důchodu z důchodového zabezpečení ČR
- c) Ženy na mateřské dovolené nebo na rodičovské dovolené, příjemci peněžité pomoci v mateřství
- d) Osoby pobírající pomoc v hmotné nouzi
- e) Osoby, za které bylo v zaměstnání odvedeno pojistné alespoň ve výši minimální mzdy
- f) Osoby samostatně výdělečně činné, které po celý měsíc pobíraly nemocenské dávky
- g) Osoby samostatně výdělečně činné, které byly zároveň osobami s těžším mentálním nebo smyslovým postižením II. nebo III. stupně

- h) Osoby samostatně výdělečně činné, které dosáhly nároku na starobní důchod, ale o důchod dosud nepožádaly
- i) Osoby samostatně výdělečně činné, které celodenně a řádně pečují o jedno dítě ve věku do 7 let nebo o dvě děti ve věku do 15 let, přitom za celodenní a řádnou péči se považuje i umístění dítěte do mateřské školy do 4 hodin za den nebo do školského zařízení na dobu nepřesahující dobu vyučování.

Tyto spolupracující osoby (se statutem vedlejší samostatné výdělečné činnosti) podají Přehled a příjmech a výdajích v zákonné lhůtě, např. za rok 2007 ve lhůtě do 30. dubna 2008 a do 8 dnů po podání daňového přiznání doplatí jednorázově dlužné pojistné.

Třetím místem povinné registrace je příslušná **okresní správa sociálního zabezpečení**, místní příslušnost se opět řídí místem trvalého bydliště. Do 8 dnů po zahájení spolupráce podají tyto osoby tiskopis Oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti. Pokud chtějí být považovány za osoby vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, uvedou na tomto Oznámení jeden z následujících údajů: zaměstnavatel a doba zaměstnání, pobírání starobního nebo invalidního důchodu, studium na střední nebo vysoké škole, pobírání podpory v nezaměstnanosti, pobírání rodičovského příspěvku, péče o osobu blízkou. Tyto skutečnosti prokazují i při podávání Přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za daný rok. Zde nastává zajímavá možnost optimalizace odvodu pojištění na sociální pojištění. Pokud by osoba, která chce být pro účely sociálního pojištění považována za osobu vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a přitom nedosáhla určité částky (určitého převedeného zisku od osoby, se kterou spolupracuje), nemusí platit pojištění vůbec a ne vzniká ji ani povinnost platit v následujícím období zálohy na pojistné. Příslušné skutečnosti ale musí příslušné správě sociálního zabezpečení doložit, např. potvrzením zaměstnavatele, potvrzením o studiu na střední nebo vysoké škole, potvrzením o pobírání důchodu, dávek, rodičovského příspěvku nebo potvrzením o péči o osobu blízkou.

Rok	Maximální částka vyměřovacího základu pro posouzení vedlejší výdělečné činnosti
2005	42 922,--
2006	45 200,--
2007	48 334,--
2008	51 744,--

Tabulka 6: Maximální částky pro posouzení vedlejší samostatné výdělečné činnosti (data vlastní)

Po zrušení společného zdanění manželů k 31. 12. 2007 zůstává režim spolupráce jediným, i když po zavedení daně z příjmů fyzických osob v jednotné výši 15 % značně omezeným způsobem daňové optimalizace. Jedinou výhodou je možnost u spolupracující osoby, která splňuje podmínky vedlejší samostatné výdělečné činnosti, neplatit sociální pojištění ani následně zálohy na sociální pojištění dle shora uvedené tabulky. Za zdaňovací období 2008 bude tato úspora činit 7656,-- Kč na pojistném na sociální pojištění.

Rozdělení příjmů a výdajů formou spolupráce byla používána i v letech 2005 až 2007 a to u těch manželů, kteří nemohli společné zdanění manželů uplatnit. Jednalo se např. o páry, které nevyživovali děti ve věku do 26 let, páry bezdětné, páry neformálně žijící (spolupráci lze aplikovat na jakékoliv osoby žijící spolu ve společné domácnosti, nejen na manžele). Další výhodou rozdělení příjmů a výdajů formou spolupráce je účast spolupracující osoby na zdravotním a sociálním pojištění.

Zejména u sociálního pojištění je výhodné využít institutu výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti (jak je uvedena shora) anebo využít zastropování – maximálního vyměřovacího základu na zdravotní a sociální pojištění.

Zdaňovací období	Maximální vyměřovací základ	Odpovídající rozdíl příjmů a výdajů
2005	486 000,-- Kč	1 080 000,--
2006 - 2007	486 000,-- Kč	972 000,--

Tabulka 7: Přehled maximálních vyměřovacích základů (data vlastní)

6.2. Negativní důsledky při použití institutu spolupracující osoby

Rozdělování příjmů a výdajů formou spolupráce má ovšem i některé nepříjemné důsledky:

- Povinnost registrovat spolupracující osobu jako osobu samostatně výdělečně činnou
- Možnost uplatnit tento institut pouze u příjmů podle § 7 zákona o daních z příjmů
- Povinnost uplatnění institut minimální daně podle § 7c zákona o daních z příjmů ve zdaňovacích obdobích roku 2005 až 2007. V uvedených obdobích existovalo několik výkladů MF ČR, od roku 2006 byl doplněn § 13 zákona a to ...Spolupracující osoba postupuje při stanovení minimálního základu daně dle § 7c obdobně; přitom se pro účely tohoto zákona u spolupracující osoby za zahájení nebo ukončení činnosti uvedené v § 7, odst. 1, písm. a) až c) zákona považuje zahájení nebo ukončení této (jejich, pozn. autora) spolupráce. Minimální základ daně se tedy v uvedených zdaňovacích obdobích aplikoval u poplatníka, který měl následující příjmy
  - a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství
  - b) příjmy ze živnosti
  - c) příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů

- Povinnost odvodů na zdravotní pojištění, povinnost odvodů na sociální pojištění (s výjimkou vedlejší samostatné výdělečné činnosti s příjmy do limitu dle tabulky 4)
- Nemožnost uplatnit osoby, na kterou jsou rozdělovány příjmy a výdaje jako osoby vyživované a tím neuplatnění příslušných slev
- Omezení rozdělované částky a to jak absolutně, tak i relativně:

Zákon o dani z příjmů v § 13 stanoví, že příjmy a výdaje lze na spolupracující osobu rozdělit tak ...aby podíl připadající na spolupracujícího manžela (manželku) nečinil více než 50%; přitom částka připadající na spolupracujícího manžela (manželku), o kterou příjmy přesahují výdaje, smí činit nejvýše 540 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 45 000 Kč za každý i započatý měsíc této spolupráce. V ostatních případech spolupráce manžela (manželky) a ostatních osob žijících v domácnosti s poplatníkem, popřípadě za spolupráce jen ostatních osob žijících v domácnosti s poplatníkem se příjmy dosažené při podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti rozdělují na spolupracující osoby tak, aby jejich podíl na společných příjmech a výdajích činil v úhrnu nejvýše 30%; přitom částka připadající v úhrnu na spolupracující osoby, o kterou příjmy přesahují výdaje, smí činit nejvýše 180 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období nebo 15 000 Kč za každý i započatý měsíc spolupráce...

Spolupracující osoba	Podíl relativní	Podíl absolutní roční	Podíl absolutní měsíční
Manžel/manželka	50 %	540 000,-- Kč	45 000,-- Kč
Ostatní osoby žijící v domácnosti, tj. i např. manželka a jedno dítě (tj. pro všechny ostatní osoby dohromady)	30 %	180 000,-- Kč	15 000,-- Kč

Tabulka 8: Limity omezující rozdělení příjmů a výdajů spolupracujícím osobám (data vlastní)

Pokud chce podnikatel převést ze svého základu daně maximum, měl by spolupracovat pouze s manželem/manželkou.

Častou obavou poplatníků je, že pokud převedou na spolupracující osobu určitou částku, sníží si obrat pro registraci plátce DPH nebo naopak že navýší obrat spolupracující osobě. Převedení podílu na příjmech (a výdajích) nesnižuje ani nezvyšuje u poplatníků obrat pro účely DPH.

6.3.Srovnání využití optimalizace společným zdaněním manželů a spolupráce osob

Při užití institutu společného zdanění manželů se zdaňuje a na oba manžele se převede jedna polovina společného základu daně obou manželů, který může být tvořen všemi příjmy i § 6 až § 10 zákona. Spolupracující osoba naopak „obdrží“ od osoby, která rozděluje příjmy a výdaje pouze příjmy (a relevantní výdaje dle § 24 zákona) pouze příjmy dle § 7 zákona o dani z příjmů.

Do základu daně u fyzických osob vstupují tedy:

Při použití institutu spolupráce dle § 13 zákona	<ul style="list-style-type: none"> • Příjmy dle § 7 zákona
Při použití institutu společného zdanění dle § 13 a zákona	<ul style="list-style-type: none"> • Příjmy dle § 6 zákona • Příjmy dle § 7 zákona • Příjmy dle § 8 zákona • Příjmy dle § 9 zákona • Příjmy dle § 10 zákona

Tabulka 9: Druhy příjmů při užití principu spolupráce a společného zdanění (data vlastní)

Spolupráce dle § 13 zákona	Společné zdanění manželů dle § 13 a zákona
<p>Nemusí se jednat o sezdané manželské páry, ale může jít i o spolupráci s dalšími osobami žijícími s poplatníkem v domácnosti (druh, družka, syn, dcera a další členové rodiny), další osoby, např. i registrované osoby podle zákona č. 115/2006 Sb.)</p>	<p>Jedná se pouze o manžele, kteří vyživují alespoň jedno dítě žijící s nimi v domácnosti za splnění zákonem daných podmínek (studium, nezaopatřenost). Institut společného zdanění nemůže využít přítel a přítelkyně, druh a družka, i kdyby měli ve společné domácnosti děti splňující zákonem daná kritéria. Na rozdíl od řady evropských zemí ho nemohou využít ani bezdětní manželé.</p>
<p>Při užití institutu spolupráce osob by mělo dojít k reálné spolupráci spolupracující osoby s osobou, která rozděluje příjmy a výdaje, není ovšem za povinnost uzavírat o tom žádnou smlouvu, hlásit předem správci daně rozsah spolupráce nebo poměr, v jakém budou rozdělovány příjmy a výdaje.</p>	<p>Při využití společného zdanění manželů dochází k faktickému rozdělení všech příjmů a výdajů manželů v poměru 1 : 1</p> <p>Ekonomická spolupráce u těchto příjmů není podmíněna nebo jinak jejich činnost propojena.</p>
<p>U využití institutu spolupráce není podmínka vyživování dítěte ve společné domácnosti.</p>	<p>Při využití společného zdanění manželů musí manželský pár splňovat podmínku vyživování alespoň jednoho dítěte ve společné domácnosti.</p>
<p>Zákon nevyžaduje podání daňového přiznání ve stejné lhůtě. Např. manžel</p>	<p>Oba manželé musí podat daňová přiznání ve stejném termínu, tj. buď</p>

rozdělující příjmy a výdaje může podat k 31. březnu následujícího roku anebo (s plnou mocí daňovému poradci v prodloužené lhůtě k 30. červnu doručenou správci daně před 31. následujícího roku. březnem následujícího roku) daňové přiznání a zaplatit daň až k 30. červnu následujícího roku, spolupracující osoba musí podat daňové přiznání a zaplatit daň k 31. 3. následujícího roku.

Při využití institutu spolupráce osob	Zálohy na daň z příjmů fyzických osob
musí platit zálohy na daň z příjmů i spolupracující osoba , která má pouze převedené příjmy a výdaje a žádné vlastní příjmy nemá.	neplatí manžel/manželka, který před společným zdaněním neměl zdanitelné příjmy kromě příjmů od osvobozených a příjmů zdaňovaných zvláštní sazbou daně.

Tabulka 10: Srovnání základních principů a technik spolupráce a společného zdanění (data vlastní)

7. Případové studie u podnikajících a spolupracujících osob

Příklad

Podnikatel v zemědělství vykázal za zdaňovací období dílčí základ daně dle § 7 zákona ve výši 400 000,-- Kč. Jeho manželka pracovala na obecním úřadě a její základ daně ze závislé činnosti (příjem dle § 6 zákona) činil 100 000,-- Kč. Oba z manželů zaplatili pojistné na soukromé životní pojištění (za splnění zákonných podmínek) ve výši každý 12 000,-- Kč, zaplatili také pojistné na penzijní připojištění se státním příspěvkem (za splnění zákonných podmínek) ve výši 18 000,-- Kč za každého. Ve společné domácnosti vyživovali dceru ve věku 6 let.

Varianta a – bez optimalizace (všechny údaje jsou uvedeny v Kč)

Manžel		Manželka	
Základ daně § 6		Základ daně § 6	100000
Základ daně § 7	400000	Základ daně § 7	
Základ daně § 8		Základ daně § 8	
Základ daně § 9		Základ daně § 9	
Základ daně § 10		Základ daně § 10	
Základ daně celkem	400000	Základ daně celkem	100000
Nezdanitelné částky základu daně		Nezdanitelné částky základu daně	
Dary		Dary	
Úroky ze stavebního spoř., hypoték		Úroky ze stavebního spoř., hypoték	
Penzijní připojištění	-12000	Penzijní připojištění	-12000
Životní pojištění	-12000	Životní pojištění	-12000
Odborové příspěvky		Odborové příspěvky	

Další odpočitatelné položky dle § 15 zákona		Další odpočitatelné položky dle § 15 zákona	
Nezdanitelné části celkem	-24000	Nezdanitelné části celkem	-24000
Upravený zaokrouhlený základ daně	376000	Upravený zaokrouhlený základ daně	76000
Daň dle § 16	75548	Daň dle § 16	9120
Slevy na dani		Slevy na dani	
na poplatníka	-7200	na poplatníka	-7200
manželka		manželka	
částečný invalidní důchod		částečný invalidní důchod	
Plný invalidní důchod		Plný invalidní důchod	
držitel průkazu ZTP/P		držitel průkazu ZTP/P	
Studium		Studium	
Daňové zvýhodnění na děti	-6000	Daňové zvýhodnění na děti	
Slevy a daňová zvýhodnění	13200	Slevy a daňová zvýhodnění	7200
Daň po slevách	62348	Daň po slevách	1920
Společný základ daně			- Kč
Nezdanitelné části a odč. položky			- Kč
Polovina sníženého společného základu daně			- Kč

Daňová rekapitulace	
Manžel	62 348,--
Manželka	1 920,--
Daň celkem	64 268,--

Varianta b – uplatnění společného zdanění manželů (všechny údaje v Kč)

Manžel		Manželka	
Základ daně § 6		Základ daně § 6	100000
Základ daně § 7	400000	Základ daně § 7	
Základ daně § 8		Základ daně § 8	
Základ daně § 9		Základ daně § 9	
Základ daně § 10		Základ daně § 10	
Základ daně celkem	250000	Základ daně celkem	250000
Nezdanitelné částky základu daně		Nezdanitelné částky základu daně	
Dary		Dary	
Úroky ze stavebního spoř., hypoték		Úroky ze stavebního spoř., hypoték	
Penzijní připojištění	-12000	Penzijní připojištění	-12000
Životní pojištění	-12000	Životní pojištění	-12000
Odborové příspěvky		Odborové příspěvky	
Další odpoč. položky dle § 15 zákona		Další odpoč. položky dle § 15 zákona	
Nezdanitelné části celkem	-24000	Nezdanitelné části celkem	-24000
Upravený zaokrouhlený základ daně	226000	Upravený zaokrouhlená základ daně	226000
Daň dle § 16	34912	Daň dle § 16	34912

Slevy na dani		Slevy na dani	
na poplatníka	-7200	na poplatníka	-7200
manželka		manželka	
částečný invalidní důchod		částečný invalidní důchod	
plný invalidní důchod		plný invalidní důchod	
držitel průkazu ZTP/P		držitel průkazu ZTP/P	
studium		studium	
Daňové zvýhodnění na děti	-6000	Daňové zvýhodnění na děti	
Slevy a daňová zvýhodnění	13200	Slevy a daňová zvýhodnění	7200
Daň po slevách	21712	Daň po slevách	27712
Společný základ daně		500 000,00 Kč	
Nezdanitelné části a odč. položky		48 000,00 Kč	
Polovina sníženého společného základu daně		226 000,00 Kč	

Daňová rekapitulace	
Manžel	21 712,--
Manželka	27 712,--
Daň celkem	49 424,--

Varianta c) – rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osobu

Manžel		Manželka	
Základ daně § 6	- Kč	Základ daně § 6	100 000,00 Kč
Základ daně § 7	200 000,00 Kč	Základ daně § 7	200 000,00 Kč
Základ daně § 8	- Kč	Základ daně § 8	- Kč
Základ daně § 9	- Kč	Základ daně § 9	- Kč
Základ daně § 10	- Kč	Základ daně § 10	- Kč
Základ daně celkem	200 000,00 Kč	Základ daně celkem	300 000,00 Kč
Nezdanitelné částky základu daně		Nezdanitelné částky základu daně	
Dary	- Kč	Dary	- Kč
Úroky ze stavebního spoř., hypoték	- Kč	Úroky ze stavebního spoř., hypoték	- Kč
Penzijní připojištění	- 12 000,00 Kč	Penzijní připojištění	- 12 000,00 Kč
Životní pojištění	- 12 000,00 Kč	Životní pojištění	- 12 000,00 Kč
Odborové příspěvky	- Kč	Odborové příspěvky	- Kč
Další odpoč. položky dle § 15 zákona	- Kč	Další odpoč. položky dle § 15 zákona	- Kč
Nezdanitelné části celkem	- 24 000,00 Kč	Nezdanitelné části celkem	- 24 000,00 Kč
Upravený zaokrouhlený základ daně	176 000,00 Kč	Upravený zaokrouhlený základ daně	276 000,00 Kč
Daň dle § 16	24 956,00 Kč	Daň dle § 16	47 412,00 Kč
Slevy na dani		Slevy na dani	
na poplatníka	- 7 200,00 Kč	na poplatníka	- 7 200,00 Kč
manželka	- Kč	manželka	- Kč
částečný invalidní důchod	- Kč	částečný invalidní důchod	- Kč

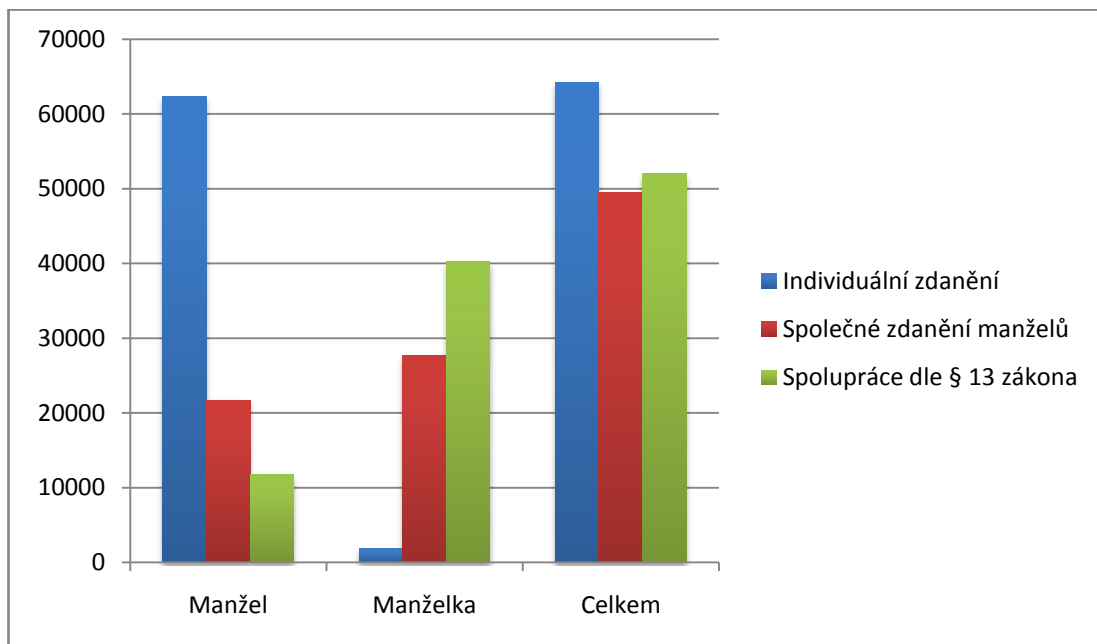

Plný invalidní důchod	- Kč	Plný invalidní důchod	- Kč
držitel průkazu ZTP/P	- Kč	držitel průkazu ZTP/P	- Kč
Studium	- Kč	Studium	- Kč
Daňové zvýhodnění na děti	- 6 000,00 Kč	Daňové zvýhodnění na děti	- Kč
Slevy a daňová zvýhodnění	13 200,00 Kč	Slevy a daňová zvýhodnění	7 200,00 Kč
Daň po slevách	11 756,00 Kč	Daň po slevách	40 212,00 Kč
Společný základ daně		- Kč	
Nezdanitelné části a odč.položky		- Kč	
Polovina sníženého společného základu daně		- Kč	

Daňová rekapitulace	
Manžel	11 756,--
Manželka	40 212,--
Daň celkem	51 968,--

Rekapitulace celkového daňového zatížení

	Individuální zdanění	Společné zdanění manželů	Spolupráce dle § 13 zákona
Manžel	62348,--	21712,--	11756,--
Manželka	1920,--	27712,--	40212,--
Celkem	64268,--	49424,--	51968,--

Tabulka a graf 11: Porovnání daňové výhodnosti jednotlivých způsobů optimalizace (všechna data vlastní)

Poznámka:

U použití metody rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osobu by bylo vhodné rozdělit na spolupracující osobu částku, které odpovídá limitu, do kterého nemusí osoba s vedlejší výdělečnou činností odvádět sociální pojištění, v roce 2007 činila tato částka 48 334,-- . Pak by dalším profitem bylo ušetřené pojištění právě z této částky.

8. Závěr

V předložené diplomové práci jsem charakterizoval podmínky, za kterých bylo možno v letech 2005 až 2007 uplatnit princip optimalizace daně a to společné zdanění manželů a současně jsem tento princip porovnal s jediným možným optimalizačním postupem a to rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby. V práci jsem se zaměřil na legislativní podmínky společného zdanění manželů, vývoj znění příslušného § 13 zákona o daních z příjmů a chronologický vývoj odborných názorů na jednotlivá ustanovení tohoto paragrafu. Zaměřil jsem se také na vyhodnocení dopadu aplikace § 13 zákona na daňovou správu a na výběr daně z příjmů fyzických osob. Ve sledovaném období prudce narostl počet podání daňových přiznání (nárůst o 30 % za zdaňovací období roku 2005), zároveň došlo k propadu fiskálních příjmů. Z odborných podkladů i výpočtů případových studií vyplynulo, že společné zdanění je nejvýhodnějším způsobem optimalizace základu daně z příjmů fyzických osob (za splnění zákonných podmínek). Jedná se o administrativně nenáročnou metodu úpravy daňového základu. Ze strany správce daně dochází pouze k minimálnímu zatížení poplatníků. Použití společného zdanění manželů způsobilo v daných zdaňovacích obdobích vyplácení velkých přeplatků na dani z příjmů fyzických osob.

Alternativou ke společnému zdanění je rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby podle § 13 zákona. Tato možnost daňové úpravy základu daně existovala již před zavedením společného zdanění manželů a to již od zavedení současné právní úpravy od 1. 1. 1993. Výhodou jak společného zdanění manželů, tak i rozdělení příjmů je, pokud se oba z poplatníků (tj. manžel a manželka při společném zdanění anebo ten, kdo rozděluje a ten, kdo spolupracuje při rozdělení příjmů a výdajů formou spolupráce), pokud se oba poplatníci v důsledku této operace dostanou pod jeden ze základů daně a to 109 200,-- Kč (za zdaňovací období roku 2005) a nebo 121 200,-- (za zdaňovací období roku 2006 a 2007), druhou hranicí je základ daně 218 400 (pro všechna zdaňovací období, tj. 2005, 2006 a 2007), třetí a nejvyšší je základ daně 331 200,-- Kč (pro všechna zdaňovací období, tj. 2005, 2006

a 2007). Pokud tedy došlo v důsledku uplatnění jak společného zdanění manželů, nebo rozdělení příjmů formou spolupráce, k „narovnání příjmů“ a zároveň ještě k poklesu pod zde uváděné základy daně, byl efekt daňové úspory pro poplatníky největší.

Od 1. ledna 2008 došlo zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, k zavedení jednotné sazby daně 15 % a tyto dvě techniky snížení daňového zatížení fyzických osob nemají již své opodstatnění, navíc byla možnost společného zdanění manželů tímto zákonem zrušena. V zákoně zůstal zachován jen princip rozdělování příjmů a výdajů na spolupracující osobu. Daňový profit z takového optimalizace je ale po zavedení jednotné sazby daně minimální, snad jen v případech, kdy spolupracující osoba nemá vůbec žádné příjmy (nebo příjmy velmi malé) a zároveň má možnost uplatnit si odpočitatelné položky ze základu daně. Další možností, kdy se rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osobu vyplatí je již pouze v oblasti pojistného na sociální pojištění, kdy např. spolupracující osoba není nikde pojištěna a tímto rozdělováním příjmů a výdajů se stává osobou samostatně výdělečně činnou. Další z možností je využití limitu 51 744,-- Kč u osoby s vedlejší samostatnou výdělečnou činností, pojistné z této části uspoří ten, kdo rozděluje příjmy a výdaje a osoba spolupracující za splnění daných podmínek nemusí z této částky odvádět sociální pojištění. Pokud se podaří, že osoba, která rozděluje příjmy a výdaje zároveň svým vyměřovacím základem přesáhne horní hranici – maximální vyměřovací základ na sociální pojištění, tj. ve zdaňovacím období roku 2008 48-násobek průměrné mzdy pro dané období (1 034 880,-- Kč podle § 15a zákona 589/1992 Sb., ve znění p.p.), činí její odvodová úspora ještě pojistné z vyměřovacího základu přesahující tuto maximální částku.

Změny ekonomické situace mohou v budoucnu přinést znovuzavedení pásmového zdanění příjmů fyzických osob (tak, jak tomu bylo do 31. 12. 2007). Pak by jistě bylo možno očekávat i znovuzavedení společného zdanění manželů rak, jak jsme ho znali v letech 2005 až 2007 či jiné, výhodnější formy rodinného zdanění.

9. Seznam literatury

AMBROŽ, J.: *Daňová přiznání a optimalizace*. Praha: KORŠACH, 2006. ISBN 80-86296-10-5.

AMBROŽ, J.: *Společné zdanění manželů*. Praha: KORŠACH, 2007. ISBN 978-80-86296-13-5.

DĚRGEL, M.: *Přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2005*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 978-80-7357-234-1

PELECH, P.: *Daně z příjmů s komentářem k 1. 4. 2006*. Olomouc: ANAG, 2006. ISBN 80-7263-341-4.

PLISCHKE, R.: ALFA CD [CD ROM]. Verze 2008. Praha, 2008. Vlastník licence Petr Minář

Pokyn č. D – 300. Čj.: 15/107 705/2006 ze dne 16. 11. 2006 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

POLÁK, M. – KOPŘIVA, J.: *Daň z příjmů fyzických osob*. Brno: CERM – akademické nakladatelství, 2006. ISBN 80-214-3265-9.

Sdělení Ministerstva financí ČR ze dne 21. 2. 2006 ke společnému zdanění manželů.

SEDLÁKOVÁ, E.: *Komentované znění zákona o daních z příjmů s účinností od 1. 1. 2006*. Praha: VOX, 2006. ISBN 80-86324-59-1.

ŠULCOVÁ – SEIDLOVÁ, M.: *Daňová soustava*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2004. ISBN 80 – 213 – 1204 – 1.

VANČUROVÁ, A. a kol.: *Daňový systém ČR*. Díl 1 Základní prvky daňové techniky. Veřejné příjmy v České republice. Správa daní. Praha: VOX, 2005. ISBN 80-86324-50-8.

VANČUROVÁ, A. a kol.: *Daňový systém ČR*. Díl 3. Daň z příjmů fyzických osob. Praha: VOX, 2005. ISBN 80-86324-52-4.

Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění p.p. [dostupný off line]

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění p.p. [dostupný off line]

Ve své práci používám běžně známé zkratky jako např. DPFO = daň z příjmů fyzických osob, DAP = daňové přiznání, MF ČR = Ministerstvo financí ČR, FO = fyzická osoba, zákon = zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

Příslušné zákony a další právní normy jsem získal z databáze daňových zákonů na CD – ALFA CD firmy SOFTBOOKS, které jsem vlastníkem legální licence.

10. Přílohy

PŘÍLOHA č. 5

Rodné číslo: 6 8 0 7 2 1 / 0 2 5 4

Výpočet společného základu daně manželů podle § 13a zákona

je součástí tiskopisu P Ř I Z N Á N Í k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2007-25 5405 MFin 5405 vzor č. 14 (dále jen „DAP“).

ÚDAJE O MANŽELCE/MANŽELOVI			
Příjmení, jméno, titul	Nováková Jana	DIČ/Rodné číslo	6803210675 /
Adresa bydliště (trvalého pobytu) v den podání DAP	Jičín, Pod lipami 25		
Místně příslušný finanční úřad pro podání DAP.	Jičín		

Částky uvádějte v celých Kč.

1. Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona upravených podle § 5 a § 23 zákona

	poplatník	finanční úřad	manželka/manžel	finanční úřad
501 Dílčí základ daně ze závislé činnosti a z funkčních požitků podle § 6 zákona (ř. 36)	295 000		0	
502 Dílčí základ daně z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona (kladný ř. 37)	0		0	
503 Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona (ř. 38)	0		0	
504 Dílčí základ daně z pronájmu podle § 9 zákona (kladný ř. 39)	0		0	
505 Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 40)	0		0	
506 Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona (501 + 502 + 503 + 504 + 505)	0		0	

2. Společný základ daně manželů

	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
507 Společný základ daně manželů (ř. 506 sl. poplatník + ř. 506 sl. manželka/manžel)	147 500	

3. Nezdánitelné části základu daně podle § 15 zákona

Částka podle § 15	Vyplní							
	poplatník		finanční úřad		manželka/manžel		finanční úřad	
	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč
508 Odst. 1 zákona (hodnota daru/darů)								
509 Odst. 3 a odst. 4 zákona (odečet úroků)								
510 Odst. 5 zákona (penzijní připojištění)		12 000				12 000		
511 Odst. 6 zákona (životní pojištění)		12 000				12 000		
512 Odst. 7 zákona (odborové příspěvky)								
512a Odst. 8 (úhrada za další vzdělávání)								
513 Úhrn nezdánitelných částí základu daně (ř. 508 + ř. 509 + ř. 510 + ř. 511 + ř. 512 + ř. 512a)		24 000				24 000		

4. Úhrn nezdánitelných částí základu daně podle § 15 zákona za oba manžele

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
514 Úhrn (ř. 513 sl. poplatník + ř. 513 sl. manželka/manžel)	48 000	

5. Společný základ daně manželů snížený o nezdánitelné části základu daně

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
515 Společný základ daně manželů snížený o nezdánitelné části základu daně (ř. 507 – ř. 514)	247 000	

6. Polovina společného základu daně manželů sníženého o nezdánitelné části základu daně a odčitatelné položky

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník	finanční úřad
516 (jedna polovina z ř. 515)	123 500	
517 § 34 odst. 1 zákona	0	
518 § 34 odst. 4 zákona (výzkum a vývoj)	0	
519 Další částky	0	
520 (ř. 516 – ř. 517 – ř. 518 – ř. 519)	123 500	

25 5406/PS MFin 5406/PS - vzor č. 3

Vytvářeno v programu FORMalnik - www.fomalnik.cz

P1 – Příklad vyplnění Přílohy č. 5 k příkladu na str. 39(data vlastní)

PŘÍLOHA č. 5

 Rodné číslo: **6 8 | 0 7 | 2 1 | / | 0 2 | 5 4**
Výpočet společného základu daně manželů podle § 13a zákona

 je součástí tiskopisu **P Ř Í Z N Á N Í** k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2007-25 5405 MFin 5405 vzor č. 14 (dále jen „DAP“).

ÚDAJE O MANŽELCE/MANŽELOVI			
Příjmení, jméno, titul	Nováková Jana	DIČ/Rodné číslo	6803210675 /
Adresa bydliště (trvalého pobytu) v den podání DAP	Jičín, Pod lipami 25		
Místně příslušný finanční úřad pro podání DAP.	Jičín		

Částky uvádějte v celých Kč.

1. Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona upravených podle § 5 a § 23 zákona

	poplatník	finanční úřad	manželka/manžel	finanční úřad
501 Dílčí základ daně ze závislé činnosti a z funkčních požitků podle § 6 zákona (ř. 36)	0		100 000	
502 Dílčí základ daně z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona (kladný ř. 37)	400 000		0	
503 Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona (ř. 38)	0		0	
504 Dílčí základ daně z pronájmu podle § 9 zákona (kladný ř. 39)	0		0	
505 Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 40)	0		0	
506 Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona (501 + 502 + 503 + 504 + 505)	400 000		100 000	

2. Společný základ daně manželů

	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
507 Společný základ daně manželů (ř. 506 sl. poplatník + ř. 506 sl. manželka/manžel)	500 000	

3. Nezdánitelné části základu daně podle § 15 zákona

Částka podle § 15	Vyplní							
	poplatník		finanční úřad		manželka/manžel		finanční úřad	
	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč
508 Odst. 1 zákona (hodnota daru/danu)								
509 Odst. 3 a odst. 4 zákona (odečet úroků)								
510 Odst. 5 zákona (penzijní připojištění)		12 000				12 000		
511 Odst. 6 zákona (životní pojištění)		12 000				12 000		
512 Odst. 7 zákona (odborové příspěvky)								
512a Odst.8 (úhrada za další vzdělávání)								
513 Úhrn nezdanitelných částí základu daně (ř. 508 + ř. 509 + ř. 510 + ř. 511 + ř. 512 + ř. 512a)		24 000				24 000		

4. Úhrn nezdanitelných částí základu daně podle § 15 zákona za oba manžele

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
514 Úhrn (ř. 513 sl. poplatník + ř. 513 sl. manželka/manžel)	48 000	

5. Společný základ daně manželů snížený o nezdanitelné části základu daně

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
515 Společný základ daně manželů snížený o nezdanitelné části základu daně (ř. 507 – ř. 514)	452 000	

6. Polovina společného základu daně manželů sníženého o nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník	finanční úřad
516 (jedna polovina z ř. 515)	226 000	
517 § 34 odst. 1 zákona	0	
518 § 34 odst. 4 zákona (výzkum a vývoj)	0	
519 Další částky	0	
520 (ř. 516 – ř. 517 – ř. 518 – ř. 519)	226 000	

Z6 6406/P6 MFin 6405/P6 - vzor č. 3

Vydáno v rámci projektu IČRM-2010 www.fimstat.cz

P2 – Příklad vyplnění Přílohy č. 5 k příkladu na str. 39 (data vlastní)

PŘÍLOHA č. 5 Rodné číslo: **Výpočet společného základu daně manželů podle § 13a zákona**je součástí tiskopisu **P R Í Z N Á N Í** k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2005 – 25 5405 MFin 5405 vzor č. 12 (dále jen „DAP“).

ÚDAJE O MANŽELCE/MANŽELOVI	
Příjmení, jméno, titul	DÍČ/Rodné číslo

Částky uvádějte v celých Kč.

1. Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona

	poplatník	finanční úřad	manželka/manžel	finanční úřad
501 Dílčí základ daně ze závislé činnosti a z funkčních požitků podle § 6 zákona (ř. 36)				
502 Dílčí základ daně z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona (kladný ř. 37)				
503 Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona (ř. 38)				
504 Dílčí základ daně z pronájmu podle § 9 zákona (kladný ř. 39)				
505 Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 40)				
506 Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona				

2. Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona za oba manžele

	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
507 Součet (ř. 506 sl. poplatník + ř. 506 sl. manželka/manžel)		

3. Nezdánitelné části základu daně podle § 15 zákona

ÚDAJE KE ZJIŠTĚNÍ NÁROKŮ NA UPLATNĚNÍ NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU PODLE § 15 ZÁKONA

Údaje vyplňte pouze v případě, že uplatňujete nezdánitelné části základu daně podle § 15 zákona tzn. částky na řádku 508, 509a, 509b

ÚDAJE O STAROBNÍM DŮCHODU	poplatník	manželka/manžel
Pokud jste pobíral/a k 1. 1. zdaňovacího období starobní důchod ze sociálního zabezpečení, uveďte jeho roční výši v Kč pouze v případě, uplatňujete-li nezdánitelnou část základu daně		

Částka podle § 15	Vyplní							
	poplatník		finanční úřad		manželka/manžel		finanční úřad	
	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč
508 Odst. 1 písm. a) zákona								
509a Odst. 1 písm. b) zákona								
509b Odst. 1 písm. b) zákona								
510 Odst. 1 písm. c) zákona								
511 Odst. 1 písm. d) zákona								
512 Odst. 1 písm. e) zákona								
513 Odst. 1 písm. f) zákona								
514 Odst. 5 zákona (dary)								
515 Odst. 7 a odst. 8 zákona (úroky)								
516 Odst. 9 zákona (penzijní připojištění)								
517 Odst. 10 zákona (životní pojištění)								
518 Odst. 11 zákona (odborové příspěvky)								
519 Úhrn nezdanitelných částí základu daně (ř. 508 + ř. 509a + ř. 509b + ř. 510 + ř. 511 + ř. 512 + ř. 513 + ř. 514 + ř. 515 + ř. 516 + ř. 517 + ř. 518)								

4. Úhrn nezdanitelných částí základu daně podle § 15 zákona za oba manžele

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
520 Úhrn (ř. 519 sl. poplatník + ř. 519 sl. manželka/manžel)		

5. Společný základ daně manželů

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
521 Společný základ daně (ř. 507 – ř. 520)		

6. Polovina společného základu daně manželů

	Vyplní v celých Kč	
	poplatník	finanční úřad
522 (jedna polovina z ř. 521)		
523 § 34 odst. 1 zákona		
524 § 34 odst. 4 zákona (výzkum a vývoj)		
525 Další částky		
526 (ř. 522 – ř. 523 – ř. 524 – ř. 525)		

PŘÍLOHA č. 5

Rodné číslo:

Výpočet společného základu daně manželů podle § 13a zákona

Je součástí tiskopisu **P R I Z N Á N Í** k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2006-25 5405 MFin 5405 vzor č. 13 (dále jen „DAP“).

ÚDAJE O MANŽELCE/MANŽELOVI	
Příjmení, jméno, titul	DIČ/Rodné číslo
Adresa bydliště (trvalého pobytu) v den podání DAP	
Místně příslušný finanční úřad pro podání DAP	

Částky uvádějte v celých Kč.

1. Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona upravených podle § 5 a § 23 zákona

	poplatník	finanční úřad	manželka/manžel	finanční úřad
501 Dílčí základ daně ze závislé činnosti a z funkčních požitků podle § 6 zákona (ř. 36)				
502 Dílčí základ daně z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona (kladný ř. 37)				
503 Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona (ř. 38)				
504 Dílčí základ daně z pronájmu podle § 9 zákona (kladný ř. 39)				
505 Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 40)				
506 Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona (501 + 502 + 503 + 504 + 505)				

2. Společný základ daně manželů

	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
507 Společný základ daně manželů (ř. 506 sl. poplatník + ř. 506 sl. manželka/manžel)		

3. Nezdánitelné části základu daně podle § 15 zákona

Částka podle § 15	Vypni							
	poplatník		finanční úřad		manželka/manžel		finanční úřad	
	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč
508 Odst. 1 zákona (hodnota daru/darů)								
509 Odst. 3 a odst. 4 zákona (odečet úroků)								
510 Odst. 5 zákona (penzijní připojištění)								
511 Odst. 6 zákona (životní pojištění)								
512 Odst. 7 zákona (odborové příspěvky)								
513 Úhrn nezdánitelných částí základu daně (ř. 508 + ř. 509 + ř. 510 + ř. 511 + ř. 512)								

4. Úhrn nezdánitelných částí základu daně podle § 15 zákona za oba manžele

	Vypni v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
514 Úhrn (ř. 513 sl. poplatník + ř. 513 sl. manželka/manžel)		

5. Společný základ daně manželů snížený o nezdánitelné části základu daně

	Vypni v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
515 Společný základ daně manželů snížený o nezdánitelné části základu daně (ř. 507 – ř. 514)		

6. Polovina společného základu daně manželů sníženého o nezdánitelné části základu daně a odčitatelné položky

	Vypni v celých Kč	
	poplatník	finanční úřad
516 (jedna polovina z ř. 515)		
517 § 34 odst. 1 zákona		
518 § 34 odst. 4 zákona (výzkum a vývoj)		
519 Další částky		
520 (ř. 516 – ř. 517 – ř. 518 – ř. 519)		

25 5405/PS MFin 5405/PS - vzor č. 2

PŘÍLOHA č. 5

Rodné číslo:

Výpočet společného základu daně manželů podle § 13a zákona

je součástí tiskopisu P Ř I Z N Á N Í k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2007-25 5405 MFin 5405 vzor č. 14 (dále jen „DAP“).

ÚDAJE O MANŽELCE/MANŽELOVI			
Příjmení, jméno, titul		DIČ/Rodné číslo	/
Adresa bydliště (trvalého pobytu) v den podání DAP			
Místně příslušný finanční úřad pro podání DAP.			

Částky uvádějte v celých Kč.

1. Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona upravených podle § 5 a § 23 zákona

	poplatník	finanční úřad	manželka/manžel	finanční úřad
501 Dílčí základ daně ze závislé činnosti a z funkčních požitků podle § 6 zákona (ř. 36)				
502 Dílčí základ daně z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona (kladný ř. 37)				
503 Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona (ř. 38)				
504 Dílčí základ daně z pronájmu podle § 9 zákona (kladný ř. 39)				
505 Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 40)				
506 Součet dílčích základů daně podle § 6 až § 10 zákona (501 + 502 + 503 + 504 + 505)				

2. Společný základ daně manželů

	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
507 Společný základ daně manželů (ř. 506 sl. poplatník + ř. 506 sl. manželka/manžel)		

3. Nezdánitelné části základu daně podle § 15 zákona

Částka podle § 15	Vyplni							
	poplatník		finanční úřad		manželka/manžel		finanční úřad	
	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč	Počet měsíců	v celých Kč
508 Odst. 1 zákona (hodnota daru/daru)								
509 Odst. 3 a odst. 4 zákona (odečet úroků)								
510 Odst. 5 zákona (penzijní připojištění)								
511 Odst. 6 zákona (životní pojištění)								
512 Odst. 7 zákona (odborové příspěvky)								
512a Odst. 8 (úhrada za další vzdělávání)								
513 Úhrn nezdánitelných částí základu daně (ř. 508 + ř. 509 + ř. 510 + ř. 511 + ř. 512 + ř. 512a)								

4. Úhrn nezdánitelných částí základu daně podle § 15 zákona za oba manžele

	Vyplni v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
514 Úhrn (ř. 513 sl. poplatník + ř. 513 sl. manželka/manžel)		

5. Společný základ daně manželů snížený o nezdánitelné části základu daně

	Vyplni v celých Kč	
	poplatník + manželka/manžel	finanční úřad
515 Společný základ daně manželů snížený o nezdánitelné části základu daně (ř. 507 – ř. 514)		

6. Polovina společného základu daně manželů sníženého o nezdánitelné části základu daně a odčitatelné položky

	Vyplni v celých Kč	
	poplatník	finanční úřad
516 (jedna polovina z ř. 515)		
517 § 34 odst. 1 zákona		
518 § 34 odst. 4 zákona (výzkum a vývoj)		
519 Další částky		
520 (ř. 516 – ř. 517 – ř. 518 – ř. 519)		

25 5405/PS MFin 5405/PS - vzor č. 3